

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto skupaj naprej . . . K 40—
pol leta 20—
četrt leta 10—
na mesec 3-50

za Nemčijo:

celo leto naprej K 45—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto naprej K 50—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakna.
Upravištvu (spodaj, dvorišče levo). Knaflova ulica št. 5, telefon št. 85.

Izjava vsak dan zvečer izvešči nedelje in praznike.

Inserati se računajo po porabljenem prostoru in sicer 1 mm visok, ter 54 mm širok prostor: enkrat po 12 vln., dvakrat po 11 vln., trikrat po 10 v. Poslano (enak prostor) 30 vln., parte in zahvale (enak prostor) 20 vln. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Novi naročniki naj pošljejo naročnino vedno po nakazilu.
Na samo pismene naročbe brez poslatve denarja se ne moremo nikakor ozirati.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

dostavljen na dom ali če se hoči ponj:

celo leto naprej K 36—
pol leta 18—
četrt leta 9—
na mesec 3—

Posamezna številka velja 20 vinarjev

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knaflova ulica št. 5 (v L. nadst. levo), telefon št. 34

Praške slavnosti.

Praga, 17. maja.

Prških slavnosti povodom petdesetletnice polaganja temeljnega kamna češkega Narodnega divadla smo prejeli iz Prage se tale telefonična poročila:

Politično zborovanje.

Danes dopoldne ob 10. se je vršilo v Pragi v Gregrovi dvorani reprezentacijske hiše številno od gostov in domačih obiskano zborovanje, ki se je vršilo pod svečanostnim vtiskom jubilejnih dni proslave češkega Narodnega divadla.

Ob 10. dopoldne je bilo zborovanje odprto in se je stopilo na oder predsedstvo zborovanja z dr. Karlom Kramářem na čelu.

Predsednik dr. Kramář je v imenu slavnostnega odbora pozdravil goste in domačine ter izvajal med drugim:

Današnji slavnostni dan se hočemo razgovoriti o vsem, kar nam leži na srcu. Jasno in brez pridržka si hočemo povedati vse, kar nas teži, kakor brat bratu. Položili smo trden temelj na ozko združenje in sodelovanje na tej slavnosti zastopanih narodov.

Za dr. Kramářem je nastopila cela vrsta govornikov ter se je razvila živahna debata, v kateri so prišle na razgovor najrazličnejše želje in pritožbe narodov. Govorili so med drugimi zastopniki Jugoslovancov Pavelić, Hribar in Šola, za Poljake Glombinski in Vitoš, za Italijane Conci in za Čehe Švehla, Klofač in Haberman.

Ko je bila debata končana, je povzel besedo predsednik Češkega svaza Staněk,

ki je še enkrat pozdravil goste v imenu čeških poslancev ter spominjal zborovalce na veliki slovanski kongres leta 1848. Nadaljeval je: Danes zaznamujemo petdesetletnico odkar smo označili in posvedočili svoje trdno voljo ter sklenili napeti svoje sile, da bise mogli vsi podjarmljeni narodi kakor en mož bojevati za svoje pravice.

Jugoslovanski poslanec

dr. Tresić-Pavičić

je v dolgem govoru slikal strašno sliko jugoslovanskega mučeništva, prinašal dokaze in poročila o grozodejstvih, ki so se zgodila v jugoslovanskih deželah nad jugoslovanskim narodom, ter izrekal upanje, da bo prišel čas, ko ne bo več nobenega tlačanstva in zasledovanja.

Zopet se je razvila daljša debata. Govoril je Poljak dr. Glombinski, govorili so Slovenec Ivan Hribar, Italijan dr. Conci in Hrvat Radić. Za Ligo narodov v Krakovu je izpregovoril dr. vitez Slivinski, v imenu koroških Slovencev je govoril urednik Smodej, ki ga je zborovanje posebno prisrčno pozdravilo, nato dr. Suna-

rič ter za Čehe Klofač, dr. Kramář in dr. Soukup. Debata je trajala več ur ter je temeljito poglobila spoznanje medsebojnih odnosov. Po koncu debate je bil prejeta ta-le

resolucija.

Predstavitelji kulturnih institucij slovanskih narodov, zbrani povodom proslave 50 letnice češkega Narodnega divadla v Pragi, so se sestali na posvetovanje ob prazničnih dnevih dne 17. maja 1918 ter so se zedinili na to manifestacijo tu zastopanih narodov, ki trpe že stoletja vsled podjarmljenja pod tujim gospodstvom.

Med drugim pravi resolucija na-

dalje: Enotna je naša volja, da storimo vse, kar je v naši moči, da dosežemo naši narodi v tej strašni vojni osvoboditev na podlagi samoodločbe in da se dvignejo k novemu svobodnemu življenju v lastnih samostojnih državah.

Vsi smo enodušno prepričani, da bo prišel čas boljših bodočnosti za naše narode in da se bo trajno zagotovila na trdnem temelju svetovne demokracije prava suverenost ljudske vlade med narodi in v splošni zvezi narodov, ki naj dobi avtoriteto odločitve.

Kar najodločneje odklanjamo vse državne pogodbe, ki jih ne potrdi suverena volja narodov.

Izrekamo prepričanje, da bo imel mir, od katerega pričakujemo vsi demokratični narodi in vse demokratične države sveta, da bo trajen, ta svojstva, da bo rešil svetovno nesoglasje današnjega gospodstva enega naroda nad drugimi narodi in da bo omogočil pod grozotami imperijalizma trpečim narodom skupno življenje na podlagi enakopravnosti in svobodnega odločanja od naroda do naroda.

Vsi smo odločeni solidarnostno storiti vse za ta svoj cilj, da se uresniči to delo ne samo v interesu našega naroda, marveč ker se to zgodi tudi v interesu vsega človeštva, in da podpiramo stremeljenja celotne civilizacije, da preide po strašnih preizkušnjah v tej brezpri- preizkušnjah, za trajno in vedno iz stanja sto in stoletnega mednarodnega nasilja in ljudskega klanja v novo veliko razdobje vladanja ljud-

ske pravice in pobratimstva enakopravnih narodov, državljanske enakosti in prave humanitete.

Izzivanje vojaških oblasti.

Po slavnostni predstavi Smetanove opere »Libuša« v praškem Narodnem divadlu se je zgodilo nekaj, za označbo česar nimamo nobenih besedi. Vzdržujemo se vsake kritike ter prepustimo čitateljem samim, da si ustvarijo sodbo, kakor so si ustvarili sodbo vsi udeležniki današnje predstave, ki jih je obilila rdečica sramu.

Vojaškim osebom se je prepovedalo obiskati posvečene hrame češkega Narodnega divadla. Ta vojaška prepoved seveda ni bila vsem v Pragi se mudim vojakom znana in zato je vojaška oblast tudi pričakovala, da bo današnje predstave posetilo tudi mnogo vojakov. A izmislila si je pot, da to prepreči. Danes dopoldne so bili vsi dohodi do divadla z vojaško policijo zastraženi, tudi v fojerju Narodnega divadla je stala vojaška policija in vsi stranski dohodi so bili zastraženi. Tudi ob vhodu v gledalski prostor so stale straže ter zavračale vsakega vojaka. Posebne vojaške patrulje so prišle celo v gledalske prostore ter iskale po vojaških osebah. Kjer so vojaške straže videle kakega vojaka, da se je hotel udeležiti predstave, so ga zavrile, oziroma so ga patrulje peljale k blagajni, da se mu izplača proti povračilu vstopnice vstopnina. Tudi pri gledaliških blagajnah so stale vojaške patrulje ter kontrolirale prodajo vstopnic.

Jugoslovanke pri pisateljici Preissovi.

Včeraj so obiskale jugoslovanske dame, na čelu jim županja Franja dr. Tavčarjeva, odlično češko pisateljico Gabrijele Preissovo, ki si je že dolgo vrsto let iztekla velike zasluge za negovanje in poglabitev stikov med češkimi in jugoslovanskimi ženami. Jugoslovanske, zlasti slovenske dame, so češki pisateljici priredile laskavo in nad vse prisrčno ovacijo kot delno oddolžitve za izredno topli sprejem jugoslovanskih gostov na jubilejnih slavnostih v Pragi s strani češkega občinstva in češkega ženskega sveta se posebe. Predvčerajšnjem, ob prihodu jugoslovanskih gostov v Prago, so bile namreč češke dame priredile jugoslovanskemu ženstvu pod vodstvom županje ge. Franje dr. Tavčarjeve posebno prisrčen sprejem ter so izročile ge. Franji dr. Tavčarjevi krasen šopek svežih cvetlic.

Pri današnjem sestanku jugoslovanske in češkega žentva pri pisateljici Gabrijele Preissovi se ni izrekla samo zahvala za prekrasni sprejem in za vzorno oskrbo gostov, kar je v veliki meri zaslug češkega damskega sveta, marveč se je dalo tudi splošno izražati nazarjanju, da se bodo izpolnile besede, ki jih je izpregovoril na včerajšnji slavnosti dr. Sunarič glede najožjih stikov med jugoslovanskim in češkim žentvom.

Zborovanje časnikaev.

Popoldne se je danes vršilo v Pragi zborovanje časnikaev češkega naroda ter tam navzočih časnikaev jugoslovanskega in poljskega naroda.

Jugoslovansko časnikaevstvo so zastopali dr. Kramer, šefurednik »Slovenskega Naroda«, dr. Cankar, urednik »Slovenca«, poslanec Ribnikar, vikar Smodej, hrvatski časnikaev dr. Novak za »Glas S. H. S.«, Jutrica za »Novine«, M. Fertilič, dr. Jelavič iz Bosne in dr. Budisavljevič.

Poljsko časnikaevstvo je bilo zelo številno zastopano.

Zborovanje je otvoril urednik Hajn, predsedstvo pa sta prevzela urednika Holeček in Miškovič.

Urednik Hajn je v svojem govoru naglašal, da sta žal še vedno centruma političnega delovanja in poročevalske službe Dunaj in Budimpešta, dočim bi se morala ta središča nahajati v Ljubljani, Zagrebu, Krakovu in Pragi.

Brez debate je bila nato izrečena

prisega

vseh na zborovanju zbranih časnikaev, ki se glasi:

V Pragi povodom slavnosti 50 letnice Narodnega divadla zbrani češko-slovaški, jugoslovanski in poljski časnikaevji so se sestali v času, ko je divja, krvava svetovna vojna med starimi državami provzročila potrebo svet na novo organizirati na podlagi samoodločbe narodov.

Izjavljamo, da bomo zahtevali in zastopali enodušnost naših narodov, da se njih delovanje med seboj izpopolni, da se bomo mogli skupno obraniti napadov, naperjenih proti našim narodom, in da se bomo skupno borili proti vsem naklepom in gledali s popolnim zaupanjem v bodočnost.

Vse, kar imamo in kar znamo, vse naše zmoglosti žrtvujemo bodoči usodi naših narodov in dosegi državne enotnosti češko-slovaškega naroda, državne enotnosti jugoslovanskega naroda in državne enotnega poljskega naroda.

Po referatu uredniškega tajnika »Narodnih Listů« in urednika »Zlate Prahy« Cervinke o persekucijah časopisja je bila sprejeta

resolucija,

ki konstatira, da so po izčrpi debati o zadevah in interesih svojega stanu zavzeli časnikaevji energično stališče proti persekucijam vsega slovanskega časopisja, da so spoznali v teh persekucijah med vojno izrazito protislovanski sistem ter da izjavljajo:

Skupni slovanski časnikarski interesi in interesi vsega Slovanstva se popolnoma krijejo z interesi vsakega posameznega slovanskega naroda.

Naglašajo, da se slovansko časopisje z vsemi možnimi sredstvi pritiska in se njega delovanje zlasti otežuje s sovražnim delovanjem policijske in vojaške cenzure, ki pod pretvezo takozvanih vojni in državni interesov vporablja vsako priliko, da potvarja izjave slovanskega časopisja in slovanskih narodov ali da jih v interesu vlade zatire.

Zastopniki slovanskega časopisja so se pritožili v debati tudi proti političnim persekucijam policijske in vojaške cenzure ter se je v resoluciji tudi protestiralo proti temu, da se naša cenzura poslužuje tudi drugih sredstev, da potlači slovansko časopisje, zlasti osebnih zasledovanj časnikaev in pisateljev in da se kličejo slovanski časnikaevji redno v vojaško službovanje, kar se ne godi v nobeni državi.

Časnikaevji protestirajo nadalje tudi proti temu, da je Avstro-Ogrska edina država na vesoljnem svetu, kjer je razširjanje tujih, takozvanih »sovražnih« časopisov, prepovedano. Kaj takega si ni upala storiti nobena vlada na svetu, niti Turčija.

Časnikaevji protestirajo nadalje proti temu, da se vporablja kot sredstvo za zatiranje slovanskega časopisja v Avstro-Ogrski in zlasti v jugoslovanskih deželah preskrba s papirjem tako, da se slovanskim časopisom namenoma dodeljuje zelo majhne množine papirja, dočim se nemškimi in madžarskim časopisom dajejo na razpolago zadostne množine. Na ta način hočejo potlačiti izjave slovanskega javnosti in časopisja na kar najnižjo mero.

Na predlog Poljakov je bil sprejet k resoluciji še dodatek, v katerem se protestira proti zasledovanju zlasti poljskih časopisov iz Galicije, katerim se onemogoča pošiljanje na Rusko Poljsko, n. pr. v Varšavo, pod pretvezo, da poljske tiskovine na Ruskem Poljskem niso pripuščene ter se časopisi neodprti vračajo upravam.

Razvila se je nato še daljša debata, v katero so posegli uredniki Hejret, dr. Kramer za Slovence, Laskowiczki za Poljake in dr. Jelavič za Jugoslovane iz Bosne. Za češke državnopravne časnikaevje je govoril urednik Hajn, za češke socialne demokrate urednik dunajskih »Delničkih Listů« Tomášek. Razmotrivalo se je vprašanje ustanovitve slovanskega brzojavnega urada ter se je posvetilo v poslovanje

korespondenčnega urada.

Ta urad je storil med vojno vse, da bi spravil časnikaevstvo ob dobro ime in zaupanje. Vlada vporablja korespondenčni urad kot svoje orodje ter ubija z njegovo pomočjo javno mnenje v državi. Umetno se potom tega urada potvarja javno mnenje v Avstriji in na Ogrskem za vporabo v inozemstvo ter se na ta način inozemska javnost goljufa glede javnega mnenja o monarhiji. Uradni korespondenčni urad se zlorablja, da se potlačijo poročila, da se potvarjajo in izkrivljajo vesti v notranje političnih zadevah in o inozemskih do-

LISTEK.

Manica Komanova:

K birmi.

»Hej, Bačnik, Bog te poživil! Ravno prav mi prideš. Nocoj bi bil prišel do tebe, sedaj pa ne bo treba, ker si tukaj. Veš, sosed, nekaj bi te vprašal, ali prosil pravzaprav.«

To rekiš, se je rudečelični krčmar Matjaž vsedel poleg svojega gosta, suhljatega čevljarja Bačnika, ki je samoval pri okrogli mizi in počasi pokal četrtinko vina.

»Ven z besedo! Kaj pa imaš na srcu?« vpraša radovedno čevljar in se pomakne k Matjažu. »Pa saj vem, gotovo bi rad par novih čevljev, jeli? A težko bo šlo. Blaga nimam in —«

»Ah, pustiva čevlje,« mu seže krčmar v besedo. »Gre se za nekaj drugega, torej poslušaj! Naš Gašperček gre letos k birmi. Njegov boter, moj brat, se nahaja tam na laškem bojišču kdovekje. Pa sem rekel, kaj ko bi ga nadomestil ti. Pa samo nadomestil, čuješ, to se pravi, stalo te ne bo nič. Da-

ril ne maram nobenih, obleko in kar je treba, ima fant že v redu, vozila se bosta z mojim konjem in v mojem vozu in pili bomo tudi le moje vino. Za sitnost pa, katero boš imel z nami, se ti bom že oddolžil. Zadnjič si pravil, da ti bo zmanjkalo nekaj krompirja. Bačnik, kar z vrečo pridi! Dal ti ga bom in še nekaj fižola povrh. Ali ti je prav?«

Čevljar Bačnik je bil očitno vesel in ponosen na to ponudbo.

»Matjaž,« je vzkliknil živahno, »sosedu kot si ti, storim rad vse, kar morem. Kaj takega bi pa še komu drugemu ne odrekel, kaj šele tebi! Daj za otroka ne maraš. Prav tako! Ali toliko ustrojene kože pa že še imam pri hiši, da bom naredil fantu par ličnih čevljev. Tega mi ne boš branil, kaj?«

»Kaj bi ti branil! Le naredi, bova že potem tako uredila, da bo za vse prav!«

Bilo je zmenjeno.

Čevljar Bačnik je še tisti večer večer razodel svoji ženi, da bo botrovat Matjaževemu Gašperčku. Pravil ji je, da mu Matjaž ne mara z botrinštvom napraviti nikakih izdatkov. Čevljar je sicer obljubil fantu, a to iz lastne volje. Zato mu bo pa dal Matjaž krompirja in fižola.

Ženi je bilo prav, da, še celo ponosna je bila na to.

»Prav si storil, stari, čisto prav. Matjaž je dober človek in ne bo ti pozabil tega. Časi so hudi, bogve, kolikrat bova še potrebovala njegove pomoči. Sicer pa pri nas tudi nismo tako pod nič. Ti boš napravil fantu čevlje in to danes ni mala reč, jaz bom pa namesto birmanskega darila dala Matjaževki pet kil sladkorja, ki ga hranim že nad dve leti. Pri Matjaževih je vsega dosti, vsega več, kot pri nas, kajpada. A s sladkorjem pa gotovo težje izhajajo, kot pri nas, ko vsak dan pijejo kavo. Grem staviti, da bo Matjaževki zelo ustrezno!«

Zelo zadovoljna sama s seboj sta se Bačnikova tisti večer odpravila k počitku.

Binkoštna nedelja zjutraj pa sta se Bačnik in njegov birmanec svečano nakladala na kolesa, ki je stal pred Matjažev hišo.

»Bačnik, v gostilno mi ne vodi fanta,« je poučeval botra oče Matjaž. »Škoda vsakega krajarja za tisto mestno brozgo. Ko se vrneta, bomo pili moje vino, ki je res vino!«

»Boter, pa sladkarji bogvarju kupovat Gašperčku! Tako blago sedaj ni vredno piškavega oreha. Škoda denarja in otrokovega želodca. Bom že jaz

skušala doma napraviti kaj boljšega,« je klicala Matjaževka skozi kuhinjsko okno.

Bačnik je zadovoljno pokimal, češ: bo bolj prav tako! in švrknul po konju.

Birma je bila kmalu in srečno končana. Ko sta šla naša znanca mimo pisanih mestnih izložb, je rekel Bačnik:

»Čuj, Gašperček, očetova volja sicer ni, da bi ti kupoval drage in nepotrebne stvari, ali nekaj bi ti pa jaz le rad kupil za birmanski spomin. Kaj bi rad? Le povej!«

»Oj, boter,« je boječe vzdihnil Gašperček, »tako rad bi imel eno sabljo. Veste, z otroki se gremo volake in jaz sem vedno stotnik.«

»Dobro, pojdiva ponjo!« Stopila sta v bližnjo trgovino in boter je izbral sabljo iz pločevine in z rumenobarvnimi ročajem.

Gašperček, ta sablja bo kos najhujši ofenzivi,« je modroval boter in izročil sabljo Gašperčku, ki je plaval v veselju, predočeval se, kako ponosno bo poslel stotnikoval svoj bosopeti stotnik.

Na večer tistega dne pa sta se zgledala Bačnik in njegova žena pri Matjažu, da skupno in dostojno proslave birmovanje. Postali so izredno židane volje in pri odhodu je Matjaž

porinil sosedu precejšnjo steklenico pod pazduho ter pristavil:

»Hvala, ti, Bačnik, za vse! Po krompir in fižol pa le kar pridi! Vem, da ti ni sile, toda saj veš — vojska je in vse bo še prišlo prav!«

»Veš, Matjaž,« se je smehljaj Bačnik, »ubogal te bom, dasiravno mi je težko. Ampak, kakor praviš, vojska je in najbolje je, da si ostanemo prijatelji. Pa lahko noč!«

Ženi pa sta mimogrede smuknili še v kuhinjo.

»Bog ti povrni za sladkor, sosed,« se je zahvaljevala Matjaževka. »Saj bi človek rad in lahko kupil, toda kaj, ko se niti za drag denar ničesar več ne dobi! Oh, ta vojska! Da se mi ne zameriš, vzemj s seboj tole. Pa se še kaj oglasi!«

To rekiš, je Matjaževka stisnila Bačnikovi v predpasnik vrečko moka in nekaj pšena.

»O, hvala ti,« je žvrgolela Bačnikova. »Saj jaz bi ne vzela, prav gotovo ne, toda zameriti se ti pa res ne maram. In še ta grda vojska, res, potrebno je, da pomagamo drug drugemu! Lahko noč, pa dobro spite!«

Tako so zaključili naš znaneč birmanski dan v vojnem času.

godkih. Tako je uradni korespondenčni urad potvrdil poročilo o temeljnih točkah mirovnih zahtev ruske vlade, tako je potvrdil izjave socialističnega kongresa, tako se potvrdjuje govori tu-đih državnikov, ki jih korespondenčni urad pogosto kratkoma izprevrže ravno v nasprotje tega, kar so govorili.

Kongres slovanskih žen.

Danes dopoldne se je vršil kongres slovanskih žen, ki je bil sklican v reprezentacijsko hišo praške občine. Kongres so se udeležile tudi vse v Pragi navzoče delegatice slovenskega naroda ter je vodila jugoslovansko žensko županjo ga. Franja dr. Tavčarjeva. V predsedstvo kongresa so bile izvoljene ge. Miloslava Sisova, ga. Franja dr. Tavčarjeva in ga. Vilhelmina Gavrilovičeva za hrvatsko žensko županjo. Srbsko žensko je zastopala ga. dr. Čahova iz Zagreba. Ogrske Slovanke so poslane na kongres gospe Hano Ošesko - Zvezdoslavovo. V imenu poljske ženske nastopila ga. dr. Ljudmila Konečna in za Italijanke ga. Liocomusi Marinelli. Zastopnica Poljakin je Moravčevska se je bila morala nenadoma včeraj zvečer odpeljati. Na kongresu je govorila v pozdrav češkim ženam tudi gospa

Franja dr. Tavčarjeva.

Predrago sestre!

Prisrčno se Vam zahvaljujemo za Vaš pozdrav. Prihitele smo k Vam kakor vplašene ptice pred nevihto. Ve češke žene, ki ste rodile slavne sinove, silne kot jeklo, neomahljive kot skale — k Vam smo prišle iskat pomoči, k Vam črpati poguma.

Ze zdajnaj nam je bilo delo češke žene vzor. Ze tedaj, ko je Čehinja posegla, zavedajoč se svojega pomena, v javno življenje, smo jo Slovenke občudovale. Bile smo tedaj edino še čuvarice našega ognjišča, vzgojiteljice naših otrok. Toda vzbudile so nas razmere časa, uvidela je slovenska žena, da mora stopiti čez prag svojega doma, šumenje vihrje v daljavi jo je vznemirilo, zabolelo jo je srce, ko je morala pošiljati svoje najdražje v boj — in videla, da naj ta kri splahni kakor dež v pekočem solncu brez sledu. To se ji je zagrelo v dušo. Stisnile smo krepko zobe, si podale roke in sedaj hočemo se boriti za naše pravice. Pogled na Vaše vrste nam krepi pogum. Kakor je od nekdanje češke Vltave vila svoje valove po češki zemlji, tako bodo v savske valove gledali samo Jugoslovani od izvira do izliva. Matere Vaših slavnih mož so umrle na svojih tleh in tako bodo tudi naši sinovi legal v prosti Jugoslaviji po dovršenem delu mirno v svojo zemljo. Čeh ni klonil v najhujših dneh svojega življenja istotako bodo tudi Jugoslovani stali in varovali svojo očetnino do zadnjega zdiha. Zategadelj napijem zavezništva Češke žene z Jugoslovansko ženo z urnebesnim Na zdar!

Kongres žena, zbran povodom proslave 50letnice polaganja temeljnega kamena češkega Narodnega divadla v Pragi, je sklenil

resolucijo,

ki izreka popolno razumevanje kulturnega in narodnostnega pomena te slavnosti ter obljublja, da hočejo žene češko - slovaškega, jugoslovanskega in poljskega naroda roko v roki svojimi možmi podpirati svoj narod v borbi za boljšo bodočnost, za svobodo in pravičnost ter za bratstvo in za državno-pravno neodvisnost.

Koroški Slovenci v Pragi.

Pod vodstvom stolnega vikarja in urednika »Mira« Smodeja iz Celovca je dospelo v Prago naravnost veliko število koroških Slovencev. Dospelo je skupaj z drugimi izletniki v sredo 7 zastopnikov koroških narodnih institucij.

Poset pri dr. Kramarju.

Jugoslovani so dne 16. maja obiskali pod vodstvom ravatelja Ivana Hribarja in conte Vojnoviča dr. Kramarja v njegovi vili. V imenu Jugoslovani, Poljakov in Rusinov je pozdravil dr. Kramarja in njegovo soprogo Ivan Hribar, za Jugoslovanko pa gospa Ivekovičeva in Tomanova. Gosp. Ruzijanski iz Varšave je pozdravil dr. Kramarja v imenu Poljakov ter se spominjal pri tem mučeništva češkega voditelja v ječi. Dr. Kramarj je v svojem odgovoru naglašal posebno veselje Čehov, da se pričinja med Poljaki gibati ljudstvo.

V Meščanski besedi.

Dne 15. maja ob prihodu gostov so Čehi priredili slavnostni večer v Meščanski besedi, na katerem so govorili: dr. Fuhrich, glavni urednik »Narodnih Listov«, F. Sis, dr. Kramarj, Stefan Radič, Poljak Moravčevski in poslanec Kalina.

Ovacije Alojziju Jirasku.

V sredo zvečer pri predstavi Jana Husa v Narodnem divadlu, je občinstvo opazilo pisatelja Alojzija Jiraska v loži ter mu priredilo burne ovacije. Pisatelj je moral priti na oder in vsakokrat, kadar se je pokazal pred občinstvom, je vse gledalstvo vstalo in mu

z vzklikanjem in ploskanjem izkazovalo svojo ljubezen.

Pri temeljnem kamnu Narodnega divadla.

Dne 16. maja ob 10. dopoldne je bil položen na temeljni kamen Narodnega divadla velikanski lovorjev venec, ki ga je daroval praški Hlahol. Na rdečo - belem traku poklonile besede »Pražsky Hlahol 16/V. 1918.« Pri ovenčanju temeljnega kamna so zapele dame pevskega društva Hlahol pod vodstvom kapelnika Kohouta Smetanov zbor »Zapad slunce« in himno »Kde domov mój«.

Narodne slavnosti.

Včeraj so se vršile po raznih praških javnih vrstih ljudske slavnosti. V Riegrovych sadeh se je vršila pod protektoratom mestnega sveta in s sodelovanjem Hlahola, Sokola in Meščanske besede ljudska slavnost. Govoril je tu skladatelj Piskaček o jubileju Narodnega divadla. Slovanski gostje so obiskali to slavnost. Na Zofinu se je vršila druga slavnost, katere se je tudi udeležil praški Hlahol in so bili tudi zastopani jugoslovanski gostje. Ko so zapeli nekaj jugoslovanskih narodnih pesmi, jim je občinstvo prirejalo burne ovacije. Na Petřinu je bila ljudska slavnost, katere so se udeležili pevski zbori društev na levem bregu Vltave. Vse tri slavnosti so bile izredno množične in obiskane.

Zagrebsko pismo.

I.

Indemnitetna debata. — Saborska seja. Zagreb, 15. maja.

V torek je v saboru odgovarjal Ivici Franku govornik Starčevićev stranke prava Dragotin pl. Hrvoj (Po cenzuriranem in tu v vseh listih že objavljenem poročilu).

»Naš narod je trpel v tej vojni neprimerno več od »vladnih« narodov, a politično je še huje potlačen. V tej vojni se borila sloboda in demokracija proti antien regimine. Na jedni strani nemški narod s svojo trdovratno vero, da je on gospodar sveta, a na drugi strani vsi drugi narodi kulturnega sveta. Nemški narod izhaja iz materialističnega svetovnega naziranja, njegova kultura temelji na sili v nasprotju s krščanskim in celo racionalističnim etiko. Nemška filozofija je od Hegla sem materialistična, ona vidi svojo nalogo v tem, da dokaže, da je nemški narod izbrani gospodar sveta. Zato so nemški znanstveniki imperialisti. Napolnili so svoj narod s to mislijo. Momen in Treitschke sta nje glasniki. S tem se je pa postavil nemški narod v nasprotje s celim kulturnim svetom. Vendar se že danes lahko v naprej pove, da ta vojna ne pomeni zmage nemških idej. V službo nemške ekspanzije so postavili tudi avstro-ogrsko monarhijo. Od 1866. naprej opravlja Nemčiji lakajske službe na svojo moralniško škodo in na škodo vseh narodov. Narodi so se osvestili in vedno jačja je njih želja ostreši se nemškomačarskega jarma na katerikoli način. Nemci in Madžari so porabili vsa močjo dovoljena in nedovoljena sredstva, da spravijo Slovence od njihovo staro pravdo. Zaman! Povsod si krči pot narodnostno načelo. To načelo poskušajo v monarhiji zatreti, v vojni bolj ko kedaj prej. Tu na Ogrskem pripravljajo volilno reformo, ki naj spravi milijone državljani od volilno pravico, samo za to, ker niso Madžari. Govornik našteva cel niz drugih madžarskih mer in ukazov. Na to preide na Avstrijo in dokazuje svoje trditve z navedbo vseh vojnih in političnih dogodkov od sedaj nameravane delitve Češke. A našel se je minister — Czernin — ki je trdil, da smo mi oni, ki vojno podaljšujemo... Mi smo bili nasprotniki vojne pred njo in smo sedaj. Zahtevamo mir na temelju sporazuma med narodi samimi. Govornik se spominja onega prednika Czerninovega, ki je bil 1648. za naše pravice, a bil zato obešen, in brat njegov, praoče bivšega ministra, je bil med njegovimi sodniki. Naš Czernin, renegat, se je pokazal vrednega vnuka svojega deda. Nesramnost je preganjati narod kakor je češki, ki se že stoletja sem bori vedno v prvih vrstah, kadar gre za ideale človeštva. Ne bojimo se nobenih groženj. Naša vera v zmago je neporušljiva. Le v slobodi leži zagotovilo za dobro bodočnost, kakor je rekel naš dr. Kramarj. Zahtevamo isto za Jugoslovane, na temelju principa čiste samoodločbe narodov, narodnega prava vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov ter hrvatskega državnega prava. — Ker se to vse pod sedanjim režimom ne spoštuje, bo govornikova stranka glasovala proti indemniteti. (V kolikor se govori v listih ni objavil, ga radi cenzure ne objavljamo.)

Med govorom pride včasih do burnega prerkanja. Frankovič uganjajo svoje brezobraznosti. Frank kliče: Vi ste genetični Srbi! Horvat večkrat vprašuje in kliče, istotako Prebeg. Pogosto pride do ostrih kontrovverz. Mnogi opozicijski in koalicijski poslanci zavračajo Frankovce, ki dobivajo od vseh strani zasluzne lekcije. Slede tri interpelacije o razdelitvi podpor, o proslavi 1000letnice kraljestva leta 1925. in drugo. Na nekatere odgovarja ban. Med govorom Hirvoja je prisotnih okrog 50 poslancev. Predseduje Medakovič, navzoči razum bana, podban in vsi oddelni predstojniki. Saborska seja se nadaljuje v sredo. Otvoril jo podpredsednik dr. Lukinič, navzoč ban in vsi oddelni predstojniki. Nadaljuje se indemnitetna debata. Govoril pop Stipa pl. Vučetič, Frankovec,

Njegov govor kaže vsaj neko umerjenost, svoje argumente iznaša stvarno in se s tem blagodejno razlikuje od Franka samega. Podaja zgodovinsko sliko iztočnega vprašanja, počeni od iztočnizkega carstva preko turške dobe do herolinskega kongresa in današnjih vremen. Pravi, da je hrvatsko vprašanje (jugoslovansko), del iztočnega. Evropa mora to iztočno vprašanje rešiti. Predvsem seve Srednja Evropa. Rešiti se mora po načelu: Balkan Balkancem! Leta 1912. se je to po krivdi imperialistične Srbije ponesrečilo. Bukareški mir je zakrivil svetovno vojno, ki je vojna za pot iztok, Srbijo je zadela njena usoda, ker ni poslušala nasvetov Starčevića in Kvaternika, ampak je šla preko svojih meja in se naslonila na Rusijo. Govori o londonskem in rimskem paktu, ki je zato tajen, ker vsebuje gotovo atentat na Hrvatsvo. Antanta hoče rešiti naše vprašanje po srbsko, centralne sile pa pravično. (Peršić: Da, z nemško navtično akademijo!) Mi moramo gledati, da se reši naše vprašanje v hrvatskim zmislu, samo pod habsburškim hrvatskim kraljem. Motni val jugoslovanske ideje so prevarili del našega naroda... Protestiramo proti aneksiji Bosne (Peršić: A 1908 ste bili zanj!) Legije ste ustanavljali takrat! Drugi medklici: Prvi Rauch je izdal Madžarom Hrvatsko, drugi Rauch pa Bosno, a Vi ste podpirali oba Raucha! Govornik glasuje proti indemniteti.

Od Frankovcev, ki navadno ne psujejo in denuncirajo, težko dobiš stvarno izjavo. Ako pa jo dobiš, spoznaš takoj nevdružnost njihovih idej: Samo državno pravo ne velja ni za Slovence, ni za Srbe, ni za Bosno, ni za Medimurje, Bačko in Banat. Vse to prepuščajo Frankovci dosedanjim gospodarjem. Pravo Starčevićevu razumevanje državnega prava je povsem drugačno. V ostalem to ni nikakšno »iztočno« vprašanje, ker je baš v tem razumevanju iztoka kot kolonije največja pogrška. — Pop Stipe Vučetič sam morda veruje to, kar je povedal, morda tudi ne, a Frank sijajno ne. Frankovci govorijo o državnem pravu, a delajo in mislijo nemško - madžarski. — Proti indemniteti torej dvoje nasprotij, — naši in Frankovci. A koalicijski v sredi molči in le včasih se kdo iz njene sredice »izpizabi« in odgovori Frankovcem, Quo usque tandem?

Tudi ta seja je bila burna. Medklicev obilo, tudi žaljivk na vse strani. Ob 3. uri je predsednik prekinel in določil nadaljevanje na 6. uro zvečer.

II.

Senzacionalna razkritja v saboru: Frankovci za strahovlado! — Dokumenti. — Vihar. — Frankovci pobegnejo.

Zagreb 15. maja zvečer.

Ob pol 7. se prične seja z nekim poslovnimskim sitenjem Frankovca Zatluka. Odgovarja mu Lukinič. Nato govorijo dve uri Frankovec Pavunič, napada vlado, koalicijsko opozicijo, denuncira jugoslovanski pokret, ujedinenje in samoodločbo narodov. Govori kakor keksen Ambroschitsch ali Lina Kreuter, s histeričnimi tresljaji sovražstva proti vsemu, kar nam je sveto.

Ko konča Frankovec svojo dvurno denunciacijo, vstane ban Anton pl. Mihalović. Odgovori najprej na Frankovske pritožbe glede revizicij: Ako želite, da prestanejo sedanje vladne revizicije in se nadomeste z vojaškimi, vam hočem to izposlovati, toda le, ako prevzamete vi odgovornost za to. Vendar vam, Frankovci, ne gre za to, marveč imate svoje svrhe. Vi sami dobro veste, da bi imeli i mi danes v Hrvatski glad, če bi vlada ne bila postopala tako, kakor je. — Na to nadaljuje ban:

Bilo bi pod mojo častjo, odgovarjati Franku osebno, ali stranki njegovi moram dati zaslužen odgovor. Ker je ves saborski klub Frankovcev vedel za denunciatstki in nesramni Frankov govori in ga odobril, izjavlja vlada, da tudi v tem slučaju noče stvarno odgovarjati na te nesramnosti, ker so zlagane, a to jim pove, da Frankovci sploh nimajo pravice zvati parlamentarno vlado na odgovornost, ker so v najtežjih in najkritičnejših dneh zahtevali v Pešti uničenje parlamentarizma v Hrvatski. (Vzdigne se vihar. Oglušen vik in krič od vlade in narodne opozicije: Puji! Puji! Puji! Izdajalci! Viharen plosk banovi izjavi z vseh klopi, samo Frankovci, pobledeli in presenečeni, čep v svojih klopeh in besno — molče.)

Ko se vihar za dolgo časa poleže, vstane Frankovec dr. Kiš in izjavi, da se odreče besedi, ker je ban podtaknil njegovi stranki nekaj, kar ni istinito.

Izvestitelj dr. Lorković predlaga sprejetje vladne osnove (o indemniteti).

Dr. Ivica Frank se priklanja k besedi za osebni popravek. Nastane zopet takšna vika in buka, da dolgo ni moglo razumeti ničesar. Iz grmenja se razumejo najbolj viki poslancev tik pod novinarsko ložo: »Izdajalci ne bo bodo več govorili, nimajo pravice!« Buka se poleže (ne da bi bil prišel Frank do besede), ko zopet vstane ban in izjavi: Nisem ničesar podtaknil, evo, tu je Vaša izjavnica (pokaže dokument), s podpisom dr. Franka, dr. Horvata in dr. Sachsa. S tem spisom ste zahtevali razpust parlamenta in vojaški komisariat na Hrvatskem! (Koalicijski in opozicijski navale na Frankovce z burnimi povici: Izdajce, Czerninovič, sram vas bodi, krvosedi naroda, obrekovalci, Judeži, za 30 forintov prodajate hrvatski narod itd.). Frankovci zapuščajo svoje klopi, ppsineli od jeze, prihujeni kakor politiki kuzki, gledajo v tla in beže iz saborske

dvorane v svojo klubovo sobo. Seja se prekine za pet minut.

Ob 8. uri se nadaljuje. Frankovec ni, potem se pa zopet korporativno vrnejo, moče, a besni.

Predsednik stavlja na glasovanje predlogo o indemnitetu. Opozicija glasuje proti, indemnitet je prejet z veliko večino.

Zopet se oglasi k besedi Ivica Frank. (Klici: »Izdajalec ne sme govoriti!«) Ban je izjavil, da je vse to, kar je Frank pred dnevi izbruhal, sama laž. (Vihar: Laž, kleveta! Izdajalec si! Placaneč! Za koliko si prodal svobodo Hrvatske? Napetost, razburjenost. Frank govori dalje nekaj nerazumljivega. Zopet vihar: »Naši dokumenti so pravi, ne potvorni, s katerimi operirate vi Frankovci od Friedjunga do danes! Kdor zahteva vojaškega komisarija, ni mar pravice tu govoriti!« Dr. Horvat, nesramno: »Rokavica nam je vržena, mi jo sprejemamo.« Vilder: »To je šele začetek. Čakajte, kaj še pride, izdajalci!«

V največji buki in razdraženosti nad frankovskim izdajstvom se ob trčetrt na 9. zvečer seja zaključil. Prihodnja v četrti 16. t. m.

Vsekakor je današnje odkritje velikega političnega pomena: Kakor je svoječasno Susteršič organiziral denunciacije na Slovenskem, tako so istodobno Frankovci zahtevali na Hrvatskem odpravo sabora in vojaško diktaturo. Giliha vkup štrihla!

★

Zagreb, 17. maja. Poslanec Nikolič predlaga izvolitev 7 členskega odbora, ki naj razsodi o delovanju nekaterih poslancev zlasti dr. Franka in Horvata proti ustavi. Frankovec Pavunič se enkrat trdi, da so agitirali tudi uradniki za jugoslovansko deklaracijo. Imen pa kljub pozivu bana Mihaloviča noče imenovati. Frankovec dr. Horvat priznava, da bi videla njegova stranka še danes rajši brezustavni režim in vojaški komisariat, kakor sedanjim parlamentarni sistem. Trdi, da se je bivši ban Skerlec po nekim visokem uradniku obrnil do govornikove stranke z željo, da naj se izreče za to, da se sabor ne skliče. Poslanec baron Skerlec izjavi, da je to prosto zlagano, da ni nikogar pošiljal in da mu je bilo nasprotno mnogo do tega, da se sabor skliče. Koalicions Dušan Popović napada frankovsko stranko ter izjavlja, da ta stranka na Hrvatskem agitira proti dualizmu in unionizmu ter proti vsem skupnim državnim faktorjem. Navzgor pa se Frankovci ponujajo tem faktorjem, da bi uničili konstitucionalne naprave na Hrvatskem. Ban Mihalović pravi, da se je zahvaliti patriotični poštvalnosti hrvatsko - srbske koalicije, če se v teh težkih časih v deželi varuje ustavno stanje.

„Mišljenje kakega človeka ne more biti predmet kazensko-sodnega postopanja...“

»Arbeiter Zeitung« piše:

Ta stavek, tako resničen kakor samo ob sebi razumljiv, za onega pa, ki pozna politične procese, ki so se obravnavali pred vsakimi sodišči, in ki so bili vse in izključljivo samo procesi o mišljenju ljudi, za onega pa torej razvedrilo in znamenitost, to načelo od nikoder vplivane pravosodja je izreko sodišče, ki mu tudi zakrknjeni nemško - nacionalni nasprotniki amnestije ne morejo odreči politične nesumnosti: graško višje deželno sodišče. Slo je za presojo od poljskega sodišča izrečene obsodbe: presoja sloni na zakonu od 16. decembra 1917, enem izmed mnogih izbornih zakonov, ki ga je mnogo zaničevana državna zbornica ustvarila iz lastne iniciative. Ze zaradi tega za službi razsoda graškega višjega sodišča resno pozornost. Izpodbijana sodba izvira od domobranskega poljskega vojnega sodišča c. kr. vojaškega poveljništva graškega, ki je pod vodstvom nadporočnika - avditorja dr. Otona Domenika zaradi hudodelstva motenja javnega mira (§ 65 a kaz. zak.) Lovro Petovarja, poštarja in veleposesnika v Ivankovcih pri Ormožu na Stajerskem obsodilo na 18 mesecev težke ječe. Hudodelstvo je tvorila naslednja izjava:

To pa še ni nič, ako pomislite, kako gre Srbom tukaj, kjer jih je n. pr. v Mauthausenu umrlo po sto na dan.

Obravnavali bomo tokrat narobe in najprej navedli, kaj pravi k stvari graško nad sodišče. (Razsoda od 13. marca 1918.)

Taka je utemeljitev:

Ako primerjamo dejansko stanje, ki ga sodba smatra za dokazano z za to porabljenim zakonom, nam preostane še precentev, ako se je vprašanje subjektivnega momenta rešilo po zakonu.

Po § 1. kaz. zak. tudi za hudodelstva motenja javnega mira po § 65 a kaz. zak. potrebni hudobni namen leži v volji storilca, zbuhati sovražstvo ali zaničevanje; v zvezi s tem, da je njegovo dejanje pod razmerami, pgd katerimi se je zgodilo, primerno, da zbuži sovražstvo in zaničevanje, naj se je že to posrečilo ali ne.

Pri prečni vprašanju, ali se obtožencu more prisoditi hudobni namen, je imela razsoda najprej preudariti, iz katerega vzroka izvira pod obtožbo stavljen izjava. Obtoženec je prišel v orožniško pisarno, da nedolžen čevljarški račun za vojne vjetnike izroči v uradno obravnavanje. Nato je orožniški stražmešter, obtoženec sošolec, ki se z njim tika in čigar oče mu je bil krstni botev, pritaknil očiček, da je Petovar ruske vojne vjetnike osem kilometrov dolgo pot v mesto pustil hoditi same brez nadzorstva. Obtoženec mu je nato pokazal list štajerskega namestništva, po katerem se je od 1. marca 1916 smelo tako postopati z zanesljivimi vjetniki. Beseda je dala besedo. Stražmešter humanega ravnanja z vojnimi vjetniki pri nas ni odobral, ker ga ni med nasprotniki. Tako je v Srbiji mnogo tisocev naših vojnih vjetnikov umrlo na lakotnem tifusu. V odgovor je storil obtoženec pod obsodbo stavljen izjavo.

Gre torej za besedni razpor, za zapni pogovor med dvema stvarima prilatoma v navzočnosti treh črnovojnških narednikov v orožniški službi, ne za dela-

nje razpoloženja, ne za zbuhanje strasti, ne za vplivanje na mišljenje ali mnenje drugih.

Ako bi bil obsojenec časopisna poročila, na katera se sklicuje v svojem predlogu za presojo, navedel za vir svojega znanja ali vsaj omenil notri navedene posebne vzroke za visoko število smrtnih slučajev in proti temu odrejenih ukrepov, bi njegova izjava ne bila na poslušalce vplivala tako žaljivo in ne vzbudila razumljivega ogorčenja. Ta opustitev pa ne more ničesar premediti na opisanem značaju izjave, po katerem je izključeno, da bi izhajala iz volje, pri poslušalcih zbuditi sovražstvo in zaničevanje proti državi in sili.

Preiskovati pa je tudi, ako je imel vednost, zavest, da je njegova izjava v stanju, da zbuži ta učinek. Na ta učinek je iz vsega začetka ni bilo računati pri orožnikih, katerih zvestoba in domovinska ljubezen sta vzvišeni nad vsak dvom.

Utemeljitev izpodbijane sodbe zajema bolj iz čustvenosti nego iz pojmovanja. Mišljenje kakega človeka ne more biti predmet kakega kazenskosoednega preganjanja. Sodba hudobni namen izjave tudi otdod, da se je obtoženec posluževal krivega zagovora. Vendar pa ne gre, da bi iz procesualne taktike obdolženčeve konstruirali dokaz krivde. Takisto tudi ni mogoče prevzeti za dokaz hudobnega namena od orožniške ovadbe izposojeni nazor, kaj vse je pač moral obtoženec govoriti med ljudstvom, če se že niti viti ne boji se tako izražati v vojašnici pred vojaškimi osebami.

Ker sodba kot dokazano smatrano izjavo samo stavi pod kazni, četudi subjektivni moment od sodbe same sprejete okoliščine, ki izjavo uvajajo in spremljajo, naravnost izključujejo, krši zakon v § 65 a kaz. zak. Bilo je torej ugoditi ničnostni pritožbi obtoženčevi in razveljaviti sodbo. Ker bi nadaljno obravnavanje ne imelo pomena, ni takojšnjemu objavljenju sodbe stalo nič na poti.

Višje deželno sodišče je torej s pridržitvijo višjega državnega pravdnika spoznalo za pravo: S sodbo poljskega vojnega sodišča se je kršil zakon, sodba se kot nična razveljavi, Lovro Petovar pa oprosti obtožbe.

Ker torej vemo, kakšna je stvar v resnici, hočemo opazovati, kako se je zrcalila v glavi poljskega sodišča. § 65 a izjavlja za krivega onega, ki »skuša ščuvati na zaničevanje ali sovražstvo zoper... državno upravo«. Poljsko sodišče izjavlja: »Na sovražstvo in zaničevanje ščuje, kdor skuša pri drugih omajati državnim ali državnoupravnim napravam dolžno ljubezen in spoštovanje, ali pa z izjavo pri drugih zbuhati državni upravi sovražna čustva in občutke.« To je razlaga! Zakon prepoveduje ščuvati na zaničevanje in sovražstvo, torej h kar se misli da najmočnejšim občutkom protivnosti. Pa to pomeni dolžnost, državni upravi izkazovati ljubezen! Potem pa seveda v Avstriji ni težko priti v kriminal, ako je že hudodelstvo, državne uprave ne ljubiti, in ščuvanje, ako kdo skuša občutek ljubezni do nje »alterirati«, tako postaja § 65 a gozdno in travniško hudodelstvo Avstrijcev... Tako se je pri vojaških sodiščih razlagalo: »kazniv« izjava se je neizmerno pretiravala, zakonovo besedilo pa pritiskalo navzdol, dokler se izjava in kazenski paragraf nista srečala.

Kajpada polaga sodba glavno važnost na obtoženčovo mišljenje in produkcijo to - le nečednost:

Nadalje se je že dognalo, da je obtoženec že več let Sokol, spočetka, kakor priznava sam, je bil pri Sokolu v Ljutomeru, pozneje, ko se je oženil, pa v Ormožu in da se je udeležil sokolske veselice v Ljubljani. Priznati mora tudi, da se je leta 1913 v sokolskem kroju udeležil sokolske veselice v Lohrsu (2). Obdolženec navaja sam, da se je kot liberalni Slovenec političnega strankarskega boja močno udeleževal v vodilni vlogi. Te ugotovitve za presojo kazenske zadeve na sebi niso bistvene, pa vendarle niso neinteresatne, ker dovoljujejo jejo sklep, da je bil obtoženec kot strogo narodni Slovenec že v mirnih časih navajen, oponirati proti naši državni upravi in z razmerami v splošnem biti nezadovoljen. In ako se obtoženec iz njegovega prejšnjega življenja tudi ni dalo dokazati striktno Srbom prijazno mišljenje — njegovih devedevnih potovanj v Belgrad tekem te razprave ni bilo moč presoditi — je obtoženec z inkriminirano izjavo vendar dal razumeti, da so njegove simpatije obrnjene proti Srbom.

Kar treba je, si te stavke ogledati bliže. Torej te »ugotovitve« za presojo kazenske zadeve »same na sebi niso bistvene« — v resnici pa nimajo prav nič opraviti z njo, ker kako naj se pa kaznivost one, dne 26. februarja 1916 storjene opazke opira na to, da je moč leta 1913. v sokolskem kroju se udeležil sokolske veselice? — »ne bistveno« torej, ali »vendarle ne neinteresantno«. Ali ima znabiti sodna razsoda zbirati pikantnije? »Ne bistveno«, ali »dovoljujejo sklep, da je bil obdolženec že v mirnih časih navajen oponirati proti državni upravi in z razmerami v splošnem biti nezadovoljen«. Kaj pa ima to opraviti z umrljivostjo v vjetniškem taborišču v Mauthausnu? Kaj je torej zavedlo poljsko sodišče do onega »sklepa«? Moč je »narodno misleč Slovenec« — ali naj bo, ker je že pač Slovenec, strogo nemško - nacionalnega ali italijanskega mišljenja? — in Slovenec seveda more samo oponirati in biti nezadovoljen! Utemeljitev bi bila pa lahko izpadla tudi krajše: Moč je Slovenec in zato se obsodi. V bistvu pa utemeljitev tudi ne pove nič drugega!

Zdi se pa, da je moč, naj že razsoda pripoveduje kar hoče, takorekoč popolnoma neoporečno Slovenec. Priča Hugon Veit je potrdil njegovo dobro avstrijsko mišljenje. Vojno sodišče se ne da imeti za norca: »pri prečni tega pričevanja je treba premisliti, da je ta moč Nemec in obtoženec njemu nasproti že iz tega vzroka ni prišel na dan s svojimi pravimi političnimi mišljenji, zlasti še, ker je priča štajerski deželni uradnik.« Torej ker je priča Nemec in deželni uradnik, njegovo razbremevalno pričevanje ne velja! »Predlog na zaslišanju obtoženčevega svaka nadporočnika Reicha, c. kr. domobranskega pehotnega polka št. 4 o političnem zadržanju obtoženčevega se zavrne, ker ni bilo pričakovati, da bi se od strani tako bližnjega sorodnika v enaki meri navajale dobre in slabe strani.« Torej nadporočnik tudi ne šteje nič! Moč se je trudil za vojno posojilo. Ne dokaže nič, »to je bilo njegovo področje«. Sodelovanja pri skrbitvenih na-

pravah? »Delovanje v različnih skrbstvenih akcijah, kakor žitni, setveni in drugih komisijah, načelnikstvo v vodni zadruzi, je bilo sicer res v javnem interesu, treba je pa pri tem pomisliti, da tudi v tem tiči samo izpolnjevanje dolžnosti avstrijskega državljanca; vse nič ne pomaga, Slovenca obsodijo. Naj približno se konec, ki ga je višje deželno sodišče spoznalo za tako gorostasno: »Človeku se vsiljuje misel, kaj vse je govoril med občinstvom okoli, ako se že niti več ne boji v vojašnici pred vojaškimi osebam, se tako izjavljati, tembolj, ker oboževalec sam priznava, da je voditelj in svetovalec ljudstva v svojem okraju. Mi smo pa čuli, da je bil to razgovor (diskurs) s stari prijateljem, ki sta se tikala, ki je resnično samo slučajno vedel od one opazke! Kako pa pride sodišče do tega, da namesto razlogov, postavljata take, iz prsta iznesene hipoteze? Bil je pač proces proti mišljenju in ker izjavljenemu mišljenju niso mogli do živega, so si dovoljevali sklepe in si izsiljevali misli...»

Priobčena je vredno tudi, kako so z možem ravnali nadalje. Sodbja je bila dne 31. marca 1916 izrečena, potrjena pa dne 15. aprila. »Izvršitev kazni je uvesti takoj; kazen se milostnim potom zmanjša na leto dni težke ječe.« Dne 20. aprila se kazen nastopi, 22. junija 1916 odredi generalni major Kindl v Gradcu: Izvršitev kazni je sedaj prekiniti do demobilizacije. Može gre k vojakom, ali 25. maja 1917 odredi zopet generalni major Reisinger v Gradcu: »Izvršitev kazni je sedaj zopet uvesti, oziroma nadaljevati.« Ali je bilo to sploh zakonito, ko je bil odlog kazni že izrečen, in sicer definitivno? Seveda so moža poslali na bojišče z oznako P. U.; saj vemo, koliko to donosa šikan. Seveda, odpustili so ga tudi iz poštne službe in mu vzeli trafiko.

Jubilej.

(iz Konopišča.)

H. — V Pragi, 6. maja.

Začetkom prihodnjega meseca bomo obhajali znamenit jubilej: že štiri leta preteko, odkar je cesar Viljem z admiralom Tirpitzem obiskal avstrijskega prestolonaslednika Frana Ferdinanda na njegovem pomorskem bivališču, starem češkem gradu Konopišče; štiri strašna leta torej, celo morje krvi in potoki solz, do neba segajoče grmade kosti in armade pohabljenih in sirot nas ločijo od solnčnih dni, ko se je visoka gospoda divila bujnemu cvetju v konopiškem vrtu.

Služajno sem se mudil te dni v Benešovu, odkoder je na Konopišče komaj par minut, in uporabil sem nekoliko ur, da obiščem te zgodovinske kraje.

Že v davni češki zgodovini je igral grad Konopišče, bivališče močnih čeških plemičev — Sternberkov — znamenito vlogo. Godz pod gradom raste iz zemlje, napojene s krvjo neštevilnih vojvalcev, in vselej, kadar vojske češkega kralja ni mogla zavzeti trdnih zidov upornih gospodarjev, so vpeleli mesto Benešov, prebivalstvo pa spravili na beraško palico. Mnogo govori o tem naša zgodovina, še več je bilo o Konopišču pisano in govorjeno v zadnjih časih, pred svetovno vojno. Sem, v ta tih, osem navadnega ljudstva skrivit grad, so se mnogokrat obračali pogledi vsega sveta z bojazljivim vprašanjem — kaj bo...? — sem so prihajali tuji diplomati, politiki, stratezi, časnikarji, sploh vsi, ki spadajo v številni inventar dvora svetovne vevile prve vrste. — Sedaj je tu tiho. Po krasnih potih, po katerih so prej držali avtomobili, navajeni dirki po najpomembnejših dunajskih, berlinskih, pariških ulicah, dirjali so lepi konji v dragih vozovih, korakale vojaške godbe, častne garde, trabant plemičev in vladarjev — sedaj pa še polahno šepa tupatam ubog invalid, gaški begunc-žid, ali molčeč kmečki delavec.

Veličastveni vrhovi ponosnega gradu, ki se dviga visoko v zrakov, so zakriti pogledom nepoklicanih, med katere je spadalo od temnega srednjega veka pa do danes vse razen ozkega kroga najplemenitejših gospode, zakriva jih prelep težki zastor globokih, črnih šum na okoliških hribovih. Veličastvena panorama se prikaže le izdaleka, notranje življenje zakriva tajnstvena megla in nekaka daljna sinjina, čeprav iz Benešova na Konopišče ni daleč nego z Ljubljanskega kolodvora na tamošnji Grad.

Niti se ne zaveš, ko stopiš pred kategorični striktni, najprvo nemški, potem pa češki ukaz, da se naprej ne sme. Žična ograja deli naš navadni svet od tega globokega, tajnostnega, vlažnega, tihega, molčečega sveta. Daleko, dokler segajo globoke, krasne šume, in za njimi nltve, polje, dvorci, vse naokoli, kamor doseže oko, kraljestvo v kraljestvu, in vse to kraljestvo je ograjeno z žico; najmanj dva dni bi rabili, če bi hotel obhoditi vse te žične ograje. Le nekaj malega cest vodi za proste ljudi skozi to posestvo, na vse drugo ne sme stopiti noga prostega človeka, povsod svarilni napis. Ceste, po katerih sme hoditi navadno stvarstvo od gosposkih slug in tovrstnih konj niže do nas, so tudi strogo odeljene z žičasto mrežo od drugega sveta, in na tablicah so striktno napisani »reglementi«, kako se je obnašati. — V šumi vidiš poleg navadnih drevov naših gozdov tuje goste vseh mogočih krajev vsega sveta, in drevesa, za kateri bi bil naš češki gorski zrak premočan, hladan, ta se grejejo v ogromnih cvetličnjakih v vrtu pod gradom. Poleg naših navadnih zajcev in jerebic vidiš in slišiš najrazličnejšo zverjad iz raznih krajev, cel naravoslovni muzej in tudi zgodovinski muzej, ker v gozdu, v parku, na cestah zapaziš tu obeliske, ostanke najstarejših dob, tam kipe antičnega Rima, spomenike srednjeveške Italije, in to v čudni mešanici s kapelicami, poslikanimi s svetniki. Pred sijajnim vodopadom s krasnim Posejdom stoji ponarejena lurska jama, in zraven majhen, lep križev pot, na kateri gleda beneški lev sv. Marka.

Poleg globoke tišine, v kateri tudi pesem kosa zveni žalostno, tajinstveno, ti bilje v oči povsod strogi red. Ampak če se ustaviš in pogledaš okoli sebe, takoj spoznaš, da je ta neumljeni red še iz prošlosti. To je tisti red, na kateri je pred štiri leti zadnjič ostro gledalo oko gospodara, ki se je peljal z avtomobilom na pot v Sarajevu. Okamenel je, zneke starosti ima. Dobil se patino. Ne pazi nanj več 70 žandarjev, oddelek detektivov, stotine stražarjev. Pred teboj, na cesti, se šeta mirno začek, ustavi se, premišlja; našel je pot pod gosto žico; tupatam pri cesti je kmečki voz neznažno poškodoval žlahtne smreke, mnogo drevo kaže le še gole veje kvsih; tam na poti leži cvetlica, katero je potrgalo in zgubilo najbrž slovaško dekle, ti tu delajo; tupatam je segnil in padel kol,

rja je pokvarila ključalno, in vrata stoji odprta... Vojak brez noge sedi pri cesti, greje se na spomladanskem solnčku in posluša pesmi pit v šumi. »Prej niso smeli sem niti častniki, strogo je to bilo prepovedano!« opozarja moj spremljevalec, prijatelj iz Benešova. — Da, štiri krvava leta so pretekla, in dala vsemu temu čudno patino.

Ob neki cesti sem našel vrtno, napravljeno iz alpskega, tirolskega, stajerskega in bog več kakega kamenja; med kamenjem rasto cvetlice in trave iz teh krajev. Eden vrtnec je s Krasa. Krasno kameno, gotovo nekeje od Dobrodo, zgrabačeno, raztrgano, preluknjano, štrli iz gole zemlje, vse cvetlice usehle, nekoliko suhih od lani, zapazil med gnilih, suhim listjem. Zica okoli vrtna, napravljena, da nobena roka ne pokvari dragih otrok slovenskih dežel, pretrgana, zmotana leži na vrtcu. Gledal sem na to golo, tužno kamenje, ne da slišim težko dihanje hropenja umorjenih kmetov, ampak streljanje, vihar, ki je divjal nad ljudmi vašimi in našimi, ko so živeli v tem kamenju. Dalj časa sem se nehoté zadržal pri tem navadnem, mrtvem kamenju s Krasa, nego pri zgodovinskih kipih iz Italije.

Glasoviti rožni vrt, katerega je prišel pogledat cesar Viljem v juniju 1914 s Tirpitzem in z njima grof Berchtold z generalom Hötendorffom, je sedaj tih; ko sem hodil okoli, sem opazil dve, tri žene, ki so malomarno opravljale nekakšen posel in govorile o gladi, bedi, vojni. Rože, na katerih so že poganjali popki, jih prav nič niso zanimale. In molčeče, nemo stoji predprost ali ponosen granitni spomenik sredi gozda; postaviti ga je dal prestolonaslednik v spomin poseta cesarja Viljema: ne govori, nobene besede ni na njem, le na eni strani je nadvojvodiški grb, na drugi pa hohenzollernski. Vrtoc okoli njega je pust, tožen. Ipak vodi k njemu bolj uhojena pot nego k spomeniku cesarjeviča Rudolfa, kateri v sredi gosčave stoji zapuščen.

Iz vseh krajev gleda delo, mišljenje bivšega gospodarja, nad vsem tem prostorom se kaže neizmerna tragedija zadnjih štirih let. Z grajskega stolpa vira zastava, naznanjajoča, da so sedanji gospodarji, otroci raznih nadvojvod, prišli sem z burnega Dunaja v češko deželo.

Ustavila sva se ob robu šume pri starem možu, bivšem logarju.

»Vi sedaj uživate lepo penzijo, ne?«

»Da, lepo,« pravi stari mož, mršav, ubog, stresoč se. »Samo gre malo slabo vsa vojna letala!«

»Vsem nam gre slabo; ali dobivate pokojnino v naturalijah?«

»Ne; denarja 70 kron na leto.« Popolnoma mirno, ne da bi spremenil obraza, ne da bi pomežiknil z očmi, je povedal te strašne besede.

»Kako, in nič več? Kako pa s tem izhajate?«

»Tako. Ne vem. Ne jem, ne pijem.«

»In koliko let ste služili?«

»Do konca. 40. To je naša služba. Sedaj sem pet let v penziji.«

»In nič več ne dobite?«

»O da! Sem dobil še medaljo! Vsek dobimo 70 kron na leto od gospodarja, in od glavarstva medaljo razen tega. Sedaj, ko odločuje »hofmajster«, dobim, če vložim prošnjo, še 100 kron na leto. Sploh bi bilo boljše, ker njegova ekselencia knez (Jaroslav Thun, ki upravlja zapuščeno), hoče, da ne trpimo. Mi in vsi v službi. Ampak, hudičevi ravnatelj in uradniki ne dajo sploh nič. Tako ostane vse pri starem.«

Po cesti je prihajal gosposki voz od kolodvora. Sedemdesetletni stavec je skočil kakor mladenič, da ga slučajno ne vidi kak gospod, kako sedi na gosposkem travniku, kjer so opravičeni sedeti je gosposki zajci in fazani. Kmalu je izginil z vidika.

Dogodki na zapadu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berolin, 17. maja. (Kor. urad.)

Zapadno bojišče. Sovražni monitor je obstreljeval Ostende ter prizadel prebivalstvo precejšnje izgube. Na bojnih frontah je bilo streljanje samo v malo odsekih stopnjeno. Živahno izvidno delovanje je trajalo. V obrambi močnejših angleških sunkov severno od Scarpe in pri Beaumontu-Hamelu ter pri uspešnih lastnih podvzetih južno od Arrasa smo vjeli več sovražnikov. Na ostali fronti ničesar pomembnega. Včeraj smo zbili 18 sovražnih letal in 1 privzni balon. Poročnik Löwenhardt je dosegel svojo 22., poročnik Windisch svojo 21. zmago v zraku. Z — Z ostalih bojišč ničesar novega. — v. L.

Angleški mir.

Berolin, 17. maja. Lord Curzon je govoril, kakor je bil oblihlj pred zunanjimi zastopniki časopisja ter izjavil, da je bila Anglija pripravljena skleniti mir pod pogojem, ki jih svet pozna. Angleški mir sloni na treh zahtevah: Mir mora biti pravičen ter mora veljati enako za velike, kakor za majhne narode. Mir mora biti časten ter ne sme žaliti nobenega izmed zaveznikov. Mir mora biti trajen, ter mora zavarovati bodoče rodove pred vojno. Krivčev mir bi pomenil zmago zločina. Posamezne države se ne morejo pogajati v posebnih pokrajinah, ki jih hočejo priklopiti svojim državam. Položaj Francoske glede Alzacije Lorene ostane torej isti, kakor položaj Italije glede Trentina in Trsta.

Amerika na Azorih.

Bern, 17. maja. V Washingtonu se uradno razglasa, da je portugalska vlada privolila v to, da Zedinjene države na Azorih zgrade brodovno in letalsko oporišče.

Lord Cecil o mirovni ponudbah.

London, 17. maja. V spodnji zbornici je lord Robert Cecil odzval na razna vprašanja. Glede na nedavni razgovor zastopnika Reuterjeve pisarne o možnosti nemške mirovni ofenzive je izjavil: Čudim se, da sploh more nastati nesporedumljenje o tem, kaj je razumeti pod mirovno ofenzivo. Mirovna ofenziva je diplomatsko dejanje ne v namen priti do miru, nego zato, da se podpira vojna. Kar se tiče trditve, da sem nameraval ali sploh komu sporočiti, da bi vsaka ponudba, ki bi jo stavila Nemčija, bila zavrnjena, izjavljam, da se ni izrekla niti beseda, v kateri bi poizkles človek mogel najti tak pomen. Vsako ponudbo, naj pride odkoderkoli, bo sedanja vlada preiskovala.

Na omombo Snowdena, ki je govoril o samopašnih in nezmernih zahtevah Italije, je izjavil Cecil, da mora to omombo zavrniti in je navajal na predlog, da naj se zasnuje diplomatska ofenziva, to se pravi po njegovem, pričeti je treba v sovražnih deželah propagando, da se dokaže upravičenost ententinih ciljev. Tega predloga nismo pustili z vidika. Dvomi na glede nekakega drugega predloga, da naj se v Marseillu vrši diplomatsko posvetovanje.

Govornik je obravnaval nato razmerje z Rusijo, češ, ni z Rusijo nimamo spora in se trudimo storiti vse, kar je v naši moči, da ruskomu narodu pomagamo v njegovem težkem položaju in ohranimo Rusijo kot velesilo. Neki član te zbornice domneva, da smo z boljševiki v kakem političnem ali osebnem razporu. Jaz sem prav drugačnega mnenja. Ruska notranja politika je ruska zadeva. Naj Rusi imajo vlado, kakršno si žele. Kar bi rad poudaril je to, da nismo sprti z boljševiki zato, ker so boljševiki. Želimo Rusijo obdržati kot zvezno deželo, ali ako to ni mogoče, kot nemško deželo.

Cecil je podpiral nato predlog zveze narodov. Četudi ne zavrača misli, je prepričan, da bi ta zveza narodov ne vedla do prenehanja in ne imela uspehov, ako bi ne temeljila na pravičnem teritorialnem dogovoru.

Z italijanske fronte.

NAŠE URADNO POROČILO.

Dunaj, 17. maja. (Kor. urad.)

Na italijanski fronti mestoma živahen artiljerijski boj.

V Albaniji so napadli Italijani in Francozi naše gorske pozicije med rekama Osom in Devoli. Izvzemši neznatno pridobitev terena zapadno od Korice smo sovražnika povsod zavrnili. — Seif generalnega štaba.

Italijanska ofenziva? Iz Berna: »Luzerner Tagblatt« poroča iz Italije, da je pričakovati ofenzive italijanske armade. Senator Ricci razpravlja v listu »Nuova Antologia« o vojaškem položaju in zahteva, da naj Italija z veliko vojaško akcijo potisne sovražnika vsaj preko deželni meje. Italijanska armada si mora osvojiti naravne deželne meje. — Iz vojaškega razmotrivanja: Italijanski časopisje razširja vest, da preide Italijanska armada v kratkem k ofenzivi. Pred tedni so listi italijanske javnosti pripravljali na bližnjo veliko avstro - ogrsko ofenzivo. Da je došlo ni bilo in da je tudi ne bo v bližnjem času, kakor bi sledilo po rimskem pojmovanju iz napovedi cesarjevega potovanja v Sofijo in Carigrad, to morda daje povod za razširjevanje takih vesti. Ako se pri tem operativni cilji morebitne italijanske ofenzive postavljajo tako daleč, da se govori o potisnjenju naših čet preko Soče, je to pač samo izliv italijanskega živahnega izjavljanja. Sicer pa so vesti najbrže iz italijanskega vira. Dvomljiva je sposobnost italijanske armade za veliko ofenzivo. Sicer so zavezniki po porazu pri Kobardu preskrbeli Italijo z vsem potrebnim in dvignili bojno moč armade z mnogimi ojačenji na prejšnjo višino. Skrajšanje bojne črte na tretjino dosedanje dolgotrajnosti omogočilo gosteje zasedenost nove fronte in izločenje močnih rezerv. Tudi število porabnih divizij je morda zopet doseglo: kljub uničenju ene cele armade z vpošletem vojakov, ki so bili na dopustu ali oročeni s s no-

močjo novih naborov, čeprav je gotovo vrednost novih formacij, katere se niso imele prilike, privaditi se v večjih bojih modernih bojnih pogojev, neznatna. Mnogo težja je okolnost, da je italijanska armada pod uničujočimi udarci na dolgi poti od Soče do Piave izgubila precej starega ofenzivnega duha. Večja bojna dejanja, ki so se izvršila odleži na naši jugo - zapadni fronti, so izvršili skoro izključno angleški in francoski pomožni kontingenti. Velika italijanska ofenziva bi oslabil napadalca znatno in zmanjšala njegovo odporno silo proti sledeči avstro - ogrski ofenzivi. Sicer pa bi bil to prvi slučaj v zgodovini, da bi se Italija drznila napasti nas, ko imamo roke proste in hrbet prost.

ITALIJANSKO URADNO POROČILO.

16. maja. Infanterijski in napadalni oddelki so vdrl na dveh mestih v sovražne jarkne na Asolunu, ubili del posadke in drugi del pognali v beg. Nekaj vjetnikov je ostalo v naših rokah. Angleške patrulje, ki so šumile v črte pri Canovu (Asiago), so vjele enega oficirja in nekaj vojakov. Spustile so se v boj s sovražnim detachmentom, kateremu so prizadale izgube. Sovražnikovi poskusi, da bi se približal postojanki in Rosolu (ledenik Corno), utrdbam leve Lagarine doline, Posini in prelazu Echele, so se izjalovili v našem ognju. Močnejše delovanje sovražne artiljerije v Lagarinski dolini, v Vallarsi in na asijski visoki planoti, kjer so bile v sovražnikovih pozicijah ugotovljene eksplozije in požari.

Z ostalih bojišč.

Potopljene angleške ladje v finskem zalivu.

London, 17. maja. (Kor. urad.) Admiralski štab poroča: 7 podmorskih čolnov kraljevskega brodograja, ki so bili ostali v ruskih vodah, je bilo na ukaz tekom 5 dni od 3.—8. aprila 1918, ko so se približale nemške pomorske voje sile, na jugozapadu Finske uničenih. Nobena teh ladij ni prišla v sovražne roke. Tonovi pri Hangöju in v njega bližini so bili že uničeni in ko so se približale nemške podmorske voje sile, so se ruske ladje umaknile iz sosedstva, prej na so še same raztrlele svoje 4 ameriške podmorske čolne, 4 angleške podmorske čolne razreda »E« smo spravili iz pristanišča Helginkfors in jih potopili. 5 podmorskih čolnov razreda »C« je bilo uničenih med tem dnevom in 6. aprila. Moštvo se je spravilo v Petrograd. Načrt zapreti pristanišče s potopljenimi ladjami je ruski poveljnik odklonil. Učinek razstrelitve podmorskih čolnov na posadke trgovskih ladij je bil izobren ter je imel za posledico, da so se vse ladje uničile in da niso padle v sovražne roke. Vsi ti čolni so bili dospeli na svoje mesto skozi Skagerak in Sund. 3 podmorski čolni so bili spravljani v Arhangelsk, zapustili so Anglijo 1. avgusta 1916 ter so jih spravili deloma po kopnem, deloma po rekah v Kronštad. 1 podmorski čoln je zadel 28. oktobra 1917, v risknem zalivu na plitvino in ker ga ni bilo mogoče spraviti v globoko vodo, ga je lastno moštvo razstrelilo.

Petrolejska pogodba z Romunijo.

K petrolejski pogodbi z Romunijo sta nemška in avstro - ogrska vlada sklenili poseben dogovor. Kapital, ki naj se investira po odbitku udeležbe romunske vlade, se razdeli med nas in Nemčijo po razmerju 1:2. Vpliv nemške vlade bo slonel na odredbi prednostnih deležev, to je na način večine glasov.

Vpliv avstro - ogrskih vlad, ki imata določiti tretjino upravnih članov se tako zagotovi s komisari, da se važni sklepi moreto izvršiti samo v sporazumu z njimi. Od vseh za izvoz določenih surovin ohi in izdelkov Romunije dobi o mi 25 odstotkov in sicer po naši izbiri surovo olje ali izdelke. Ta odredba je glede na zmanjšanje galiske dobave za našo industrijo velike važnosti. Pred vojno smo dobivali iz Romunije samo majhne množine surovega olja, treba pa nam je priskrbeti, da bomo v bodoče mogli večji del potrebnih naših rafinerij pokrivati od tam.

Poglobitev zveze z Nemčijo.

Budapešta, 17. maja. K večerajšnji izjavi dr. v. Seidlerja o skupnem prehranjevalnem vprašanju Avstro - Ogrske z Nemčijo je izjavil ogrski prehranjevalni minister princ Windischgrätz, da ne gre za to, da imamo skupni prehranjevalni okoliš, nego da presek svojih žit damo na razpolago svojim zaveznikom. v prvi vrsti Avstriji. Ako v Berlinu in na Dunaju govore o skupnem prehranjevalnem ozemlju, je razumeti to tako, da razdelimo svoje odvečno žito med zaveznike in dobimo v zameno potrebne industrijske predmete. Obzalam, da se to ni zgodilo že prej.

Kodani 16. maja. »Politiken« piše: Kakor so poročala v cesarskem seznamu kratka, na se vendar vidi, da ostane 12. majnik za Evropo zgodovinski datum prve vrste. Srednjeevropski blok se spoišete tesneje in nova alianca seže dlje nego stara in pomeni ozko vojaško in gosposkospolitev. Po berlinskih sporokilih se je sklenila že dolgo željena rešitev poliskega vprašanja. Neodvisna Poljska bo del države cesarja Karla in vstopi kot člen v tesno zvezano srednjeevropski blok.

Nemško - švicarska pogajanja.

Bern, 16. maja. (Kor. urad.) V četrtek popoldne je bila pod predsedstvom zveznega predsednika Calondera konferenca med delegacijo zveznega sveta in zastopniki časopisja za orientacijo o nemško - švicarskih pogajanjih glede novega gosposkarskega dogovora in glede situacije, nastale zaradi nepodpisane dogovora. Zvezni predsednik Calonder je poudaril ob sklepu konference, da švicarski deslej od obeh vojujočih se strank izkazuje prijateljsko mišljenje daje una-

ti, da se tudi tokrat najde rešitev, ki ne bo kršila samostojnosti Švice.

Berlin, 17. maja. Od nemške komisije predlagana formula za sporazum je bila tako sprejemljiva, da je Švica imela zadosten vzrok, da se postavi na stališče nemških predlogov. Formula je obsegala določbo, da ako Francoska res dobavi 80 odstotkov od Nemčije obljubljenih 850 ton premoga, se Nemčija odpove nameravani kontroli premoga. Pri tem se je pa že spčetka dvomilo, ako bo Francoska sploh mogla izpolniti svoje dobavne obljube. Počakali bomo do 21. maja in potem kononovneljavno odločili. Dotlej naj se ne glede na brez-pogodbeno dobo opusti vsak korak proti Švici.

Bern, 17. maja. (Kor. urad.) Kakor poročajo listi sta bila odpisana 2 poroedovalca v zadevi gosposkarske pogodbe v Pariz.

Politične vesti.

== Shod v Št. Janžu. Na Rakovniku pri Št. Janžu se vrši na binkoštni ponedeljek ob pol 3. popoldne velik manifestacijski shod za jugoslovansko deklaracijo. Dolžnost vsakega zavednega Dolenca je, da se tega shoda udeleži.

== Manifestacijski shod v Trbovljah. Manifestacijskega shoda, ki se vrši na binkoštno nedeljo ob 2. uri popoldne, se udeleže tudi socialni demokrat iz Trbovlje, Zagorja in Hrastulika. Socialno demokratični delavci in delavke se zbero ob 1. uri pop. na dvorišču delavskega doma, odkoder odkorakajo skupaj z godbo in zastavo na shod.

== Parlament bo zopet sklican? Iz Prage poročajo, da se pričakuje, da bo parlament najbrže že v kratkem zopet sklican. Baje se sedaj ministrski predsednik dr. vitez Seidler ne protivi več sklicanju parlamenta. Zadnje dni so se vršile v ministrskem predstvedstvu konference ter se zatruje, da je šlo za sklicanje zbornice.

== »K. k. Landesschulrat für Krain«, o katerem smo pred dnevi povedali, da razpisuje učiteljske službe za slovenske šole na Kranjskem po nemško, nam je sedaj poslal ta nemški razpis »v prosto porabo«. Poslužujoč se »proste porabe«, smo vrgli to nemško reč v koš. Nemški vitezi in grofje pri deželni vladi imajo še pogum, nagajati z nemščino, ali to nagajanje je že precej zadnje.

== Koroški deželni odbor proti Jugoslaviji. S kakimi sredstvi skušajo koroški Vsenemci vzbuditi mnenje, da je vsa Koroška na njih strani in s kakim orožjem se bore proti zahtevam naše deklaracije, najbolje dokazuje oklic koroškega deželnega odbora na občinske odbore in zastope javnih korporacij, ki so seveda na Koroškem po veliki večini tudi v slovenskih delih dežele v nemškutarskih rokah. Ta oklic se glasi: Občinski odbori Koroške! Deželni odbor koroški Vas pozivlja, da javno daste duška ogorčenju vseh do-bromiselnih Korošcev proti napadom, ki ogrožajo enotnost in mir naše lepe ožje domovine. Divja gonja tujih hujskačev, potvorba javnega mnenja z go-ljuživimi zbirkami podpisov za pri-klopitev južne Koroške k jugoslovanski državi kriči do neba! Naravna enotnost dežele, kjer se domači Slovenci zaupljivo in prijateljsko naslanjajo na nemško večino in iz pridobitve nemškega svetovnega naroda radi iščejo koristi — ta enotnost naj se v zado-voljstvo nekaterih neodgovornih vročerkružev razbije! Koroški Slovenci s tisočletno vzpnoj neprestanega me-sanja krvi, krvižnih usod, gosposkarskega in kulturnega razvoja zvezani z Nemci dežele, naj bodo ponizani do življenja nezmožnega priveska nam sovražne države! Toda Korošci ne trpimo, da bi se naša domovina razbila! Da vlada ne bo v dvomu o pravi volji koroškega naroda, vabimo zastopnike vseh koroških občin, ki so ostale zve-ste svoji domovini, k skupni, resni in dostojni manifestaciji na binkoštni ponedeljek 20. maja 1918 ob 11. uri do-poldne v starodavno veliko dvorano deželnega dvorca v Celovcu. Občinski odbori Koroške! Pošlite številno svoje člane k naši manifestaciji! Du-naj naj čuje, kako misli Korošec! — Celovec, dne 7. maja 1918. — Deželni odbor vojvodine Koroške: Leopold baron Aichelburg-Labia, deželni glavar; Karel Winkler, Alojzij Hönlinger, Jo-žef Dobernig, Walter baron Sterneck, deželni odborniki.

== »Volkstag« v Celovcu. Koroški deželni odbor vabi na Binkoštni ponedeljek poslance in zastopnike javnih korporacij na shod v deželni hiši, na katerem bodo manifestirali proti jugoslovanski državi. Novega ne bodo povedali nič. Morda najamejo tudi kakega »Slovencu«, ki se bo pridružil nemškemu stališču »imenom koroških Slovencev«. »Volkstag« bo imel to dobro, da bo navdušenje za našo deklaracijo na Koroškem le še bolj razvnel.

== Bismark in nemška irendenta v Avstriji. Pod zgorajšnjim naslovom pribličuje »Grazer Volksblatt« zanimiv članek, ki mu posnamemo nastopno: Nemci v Avstriji stoji na razpotju. Na delu so elementi ki izrabljajo položaj Nemcev, da bi javno razvili prapor Schönererjev in razširjajo velkopotez. akcijo za prelevitev Avstrije v zvezno državo Nemčije. Politični kredito teh ljudi je priprist: Avstrija mora zopet k Nemčiji. Franko Stein (vsenemški poslanec) je izjavil v državnem zboru 15. maja 1906: »Nam je dinastija in avstrijska država postranska stvar (ganz gleichgültig). Nasprotno: mi imamo eno upanje in eno željo, to, da bodemo vendar enkrat rešeni te države, da vendar enkrat sledi, kar mora naravnim potom slediti: razpad te dr-

Spominjajte se političnih preganjancev

Prispevke pošiljajte na

dr. A. Sušnika, pisarna dr. K. Trilberja Šodna ulica št. 2.

žave za to, da bo de moglo Nemštvo te države izven te države pod slavnim varstvom Hohenzollerncev uživati svoj obstanek. V naših dnevih razburjanja in kipeja, v katerih se Avstrija nahaja pred novimi, velikimi in nerazrešenimi vprašanji in povečuje vojna notranje težkoče, vzdigajo predboritelji nemške iredente ponosno svoje glave, se trudijo spraviti vodo nevolje na svoje miline, se silijo povsodi v ospredje in vriskajo veselja, če se čujejo po „Volkstagen“ prav ostri glasovi. Nič ne prikrivajo, da jim cvete v tej soparni atmosferi pšenica in, da je razburjenje njihova najboljša zaveznica. Ne da se se pregledata kakšno zmedo je napravila ta agitacija, vsekakor pa je obžalovanja vredno, da si nemški poslanci ne upajo izjaviti, da je med njimi in nami nemškimi Avstriji nepremostljivo brezvodno. Šönerer si je svojčas napravil svoj lastni kredo, ravno tako pripravi kot oni Islama, ki se glasi: »Naš edini Bog je Bismark — in jaz sem njegov prorok«. Če je že Bismark vsenemški polbog, potem naj uvažujemo, kar je rekel o Avstriji: »V Avstriji obstoja stranka, ki, če ravno še boječe, stremi za združenjem z Nemčijo. Ti ljudje nimajo nikakega pojma o edino pravih in neizpremenljivih interesih Nemčije. Vsakomur ki mi bode sledil v državnem kanclerstvu prva dolžnost bode, te ljudi, če treba s krvavimi glavami domu poslati. Edini naš zaveznik proti Rusiji in Franciji je Avstrija. Tudi notranjepolitični momenti bodo branili vsakemu pruskemu ministru, da bi se avstrijske nemške province priklopile Nemčiji. Vsaka taka akcija bi namreč nadmočila v Nemčiji rimo-katolicizem, ki bi v Bavarski, Wirtemberski, Reuskih provincah in Hanoverju se razrastle v pravcato lojalnost itd.« Kar je Bismark v osemdesetih letih izjavil napram nekemu obiskovalcu v Friedrichsruh — o tem je »N. Fr. Pr.« leta 1899 poročala — velja še danes. Razbitje caristične Rusije še vedno ne izključuje morebitno slovansko zvezo. S predvlastjo Prusije bi bilo konec, če bi Avstrija postala zvezna država. Da bi si pa bila Nemčija v Ukrajini, na Poljskem in Romuniji stekla toliko simpatij, da bi bila varna pred napadi in presenečenji, tega pač niti najboljši optimist ne bode trdil. Nemška iredenta v Avstriji, je tudi nesreča za Nemčijo. To naj si vsi oni dobro zapomnijo, ki so iz nespameti in lahkomiselnosti pozabili na svojo misijo. Blebetanje o izpremembi Avstrije v nemško zvezno državo je neumnost. — Morda bi list ne pisal v tem tonu, če bi vsenemška agitacija proti dinastiji in vladi v Gradcu in drugih mestih ne bila že dosegla nezaljubljenih oblik. Dasi je listov članek tudi nekoliko na nemško prikojen, vendar mora v splošnem uplaviti na maloštevilne vsenemške kroge naše dežele nekako tako, kot sredi zime ne pričakovan ledeno mrzel voden curek. V svojih izjavah list, ozir. avtor pač daleko ni osamljen. Za njim stoji danes večina nemške publike. Zlo je le to, kar list sam navaja: da ni enotnosti in da so nemški poslanci vsled boječnosti pred par sto kričave izgubili vso politično energijo, da bi se jim uprli. Edini Dobernik jim je pred par tedni povedal menda v svojem volilnem okraju par gorkih. Za to so ga napadli »Grazer Tagblatt«, »Deutscher Montag«, »Marburg. Zeitung« in menda tudi »Freie Stimmen«. Tega se je novopečeni upr. svetnik juž. železnice tako vstrašil, da je nekemu ted listov pismeno izjavil, da po končani poslanski dobi itak — ne bode več kandidiral. Seveda, s takimi junaki ni mogoče se uspešno postavljati v boj proti sedanjim vsenemskim gonij. Dobro je, da se pričinja že sama uničevati. Hitro se bode preživela!

== Poglabitev zveze z Nemčijo. K vprašanju poglabitve zveze z Nemčijo piše berlinski »Vorwärts«: Predno se sklepajo pogodbe za večnost, naj se pomisli, da je večnost dolga in da se občutijo že po kratki vrsti let pogodbe, ki so se smatrale prej za dobroto, za spone. Tudi je treba pomisliti, da sloni pogodba le tedaj na pravem temelju, če se sklene pod radostnim pritrjevanjem narodov. Na tako pritrjevanje pa smemo v sedanjem trenutku računati v Avstriji manj kakor kedaj. Nemčija je danes v Avstriji vsled vsenemško reakcionarne politike, ki je dobila na sklepe vlade prevelik vpliv, silno nepopularna in sicer ne samo pri slovanski večini, marveč tudi pri velikem delu nemške in madžarske manjšine. K temu prihajajo še skrbi za prihodnost avstrijske industrije in za velike potrebe posojila po vojni. Z napetostjo smemo pričakovati stališče, katero bo zavzel dunajski parlament napram pogodbam, ki naj se sklenejo. Najbolj narobe bi bilo, če bi začeli graditi hišo pri stehi in če bi storiili sklepe glede vprašanj izhoda, predno je še utrjeno razmerje med Nemčijo in Avstro-Ogrsko. Na dani pa leži skrb, da se je kaj takega že zgodilo ali pa da se more zgoditi, če upoštevamo, da sta se razgovarjala oba vladarja in da se je hitro pripeljal k tem razgovorom tudi bavarski kralj. Vsled tega prihajamo do zaključka, da je šlo v glavnem stanju v veliki meri za dinastične interese in da se je tam govorilo o razdelitvi raznih prestolov tako litevskega, kuronskega, estonskega, livlanskega in poljskega (ukrajinski prestol pač še ni zadosti goden). To pa so stvari, ki so nam po vsej svoji naravi tembolj oddaljene, čimboli bližje leže drugim. Če so ta vprašanja prestolov predvsem interesantna za pretendente, zadevajo vendar ljudske interese in bodoče razmerje med narodi. Dosedaj se je nislo mogli prepričati, da bi bil katerikoli izmed osvobojenih narodov vrzel

svoje oči na eno izmed 22 srednjeevropskih dinastij. Tudi ne verjamemo, da bi se dal le en sam kraljevski ali vojvodski načrt uresničiti iz proste samoodločbe narodov. Tembolj verjetno je, da bodo monarhije, ki so zgrajene na vulkanskih tleh, sčasoma ognjišča novih mednarodnih konfliktov, za katere bodo morali potem zopet naroditi dati krvavo plačilo. Ze sedaj so pridobitve na vzvodu ravno tako številne zadrege, kakor to dokazuje avstro-poljska rešitev in njeno neprestano odlaganje. Morda izvemo te dni, da je konec tega vprašanja. Boljše pa je, če tega ne izvemo. Konferenca v glavnem stanju je mogla imeti kak uspeh, če so se neobvezno določili samo temelji. Poskusi pa urediti nasiloma stvari brez vednosti in volje naroda bi mogli imeti usodne posledice. Se divja vojna, še je vse v teku in za trajne odločbe še ni prišel čas.

== Mir še letos. Nemški državni kancler grof Hertling je rekel posebnemu poročevalcu »Az Estaz«: Vselej sem bil optimist in upam, da še to leto pride do svetovnega miru. Ta hip ne morem povedati več, kakor da je trdno upati, da nas nadaljnji dogodki na zapadni fronti približajo miru. Več sedaj ne morem povedati.

== Za odstavitve papeža. »Neue Zürcher Nachrichten« poročajo iz Pariza, da je nacionalistično francosko časopisje naravnost zbesnelo zaradi vesti o novi papeževi mirovni akciji. »Lanterne« psuje papeža na najrazličnejši način. Herve piše v članku »Habemus papam bochum«, da naj ententa ne trpi več na Petrovem stolu nemškega agenta Benedikta XIV. Katoličani štirih civiliziranih držav Francoske, Italije, Belgije in Portugalske naj smatrajo za svojo domorodno dolžnost, da odpovedo papežu pokornost, da ga ustavijo in izvolijo novega papeža. Za kandidata za papeški stol označuje kardinala Merciera, belgijskega primasa.

== Italijanski vojni stroški. Od prvega vojnega leta dalje so se mesečni vojni stroški zvišali od povprečnih 226 milijonov na eno milijardo in 530 milijonov. Znani ekonomist Luigi Einaudi računa, da bodo znašali vojni stroški Italije koncem leta 1918. skupno 55 milijard lir.

== Sikstova pisma v angleški zbornici. Z Londona poročajo: V poslanski zbornici je vprašal Runciman ministra Balfoura, ali se je pismo cesarja Karla sporočilo Wilsonu in iz katerih vzrokov so se pogajanja pretregala. Ali so bili to vzroki teritorialne narave, ker se Francoska ni hotela zadovoljiti z Alzacijo Loreno in je hotela obnoviti meje iz leta 1790. Balfour je odgovoril, da je zadeva, kakor je jasno, vzbudila na Angleškem velike interese. Anglija ni zavrnila nobenih pogajanj, če je kateri drugi narod pogajanja želel. Če želi kak zastopnik v vojni se nahajajoče dežele resno priti z mirovnimi ponudbami, je Anglija pripravljena jih poslušati. Seveda mora v tem slučaju obvestiti svoje zaveznike. Pismo cesarja Karla je bilo privatno pismo svojemu sorodniku in je pismo predložil Poincaréju in francoskem ministrskemu predsedniku s prošnjo, da varujeta tajnost in z dovoljenjem, da smeta pismo pokazati angleškemu ministrskemu predsedniku. Dovolila pokazati pismo drugim ministrom, ni bilo. Balfour je bil takrat v Ameriki. Kar se tiče vprašanja, ali je bil Wilson obveščen o pismu, je izjavil Balfour, da se to takrat ni zgodilo. Če bi pa hotel kdo iz tega sklepati, da nimamo zaupanja v predsednika Zedinjenih držav, se moti. Pred Wilsonom nima angleška vlada nobene tajnosti. Balfour ne verjame, da bi bila mogla konferenca v Stockholmu končati vojno. Nastop angleške vlade z ozirom na stockholmska pogajanja ni v prav nobeni zvezi s cesarjevim pismom.

Z Goriškega.

15. maja 1918.

Španske stene. Ni ga skoraj tedna, ki bi nas ne presenetil z novo iznajdbo vojaškega oddelka za odstranjevanje municije. Poročali smo že o granatnem krematoriju, kjer se sežigajo cele zaloge granat, ne da bi se istočasno zaprl dohodki od nje, sedaj pa moramo poročati o novi metodi in ji priznati originalnost, njenim duševnim očetom pa iznajdljivost. V Hudourniški ulici blizu Dörflesove strojarne in tovarne mila leže na desni in levi ceste granate in mine. Cela kompanija jih je. Meščanu, stopajočemu skozi obe nakladi, so se vedno zježili lasje in pospešil je korake. Da obvaruje civilista pred kurjo poltjo, je pokril prei omenjeni oddelke kratko malo granate vstransko z vejami in pletenimi stenami. Sedaj pa zdržni in stres se, če si upaš! Granata za španske steno ni več nevarna, vsaj ne toliko, kolikor pred njo. Kdor pa ni poučen, kaj se pravzaprav skriva za njimi, je lahko brez vseh skrbi, ker ne vidi nobene granate. Manjka še napis: »Prmedu, da tukaj ni granat!« Če so pa vojaški pokrili to naklado, naj bi bili v tem poslednji in pokrili še vse druge neštete naklade z vejami, kajti pogled na takorekoč nage granate ne vzbuja pri nikomur prijetnih spominov. Ali ni dovolj, da nas spominjajo vojne podre hiše, aprovizacija in raztrgani čevlji?

Vžigalice na Goriško. Ze zadnjič smo omenili nujno potrebo razdeljevanja vžigalic potom aprovizacije. Sedaj smo pa čuli skoraj neverjetno vest, da se proti »Feldtransportleitung« dovozu tega toli pogrešanega in prepotrebne predmeta na Goriško. Iz bojarni pred tatvino? Potem bi se sploh ne smelo pošiljati k nam nobene stvari. Po železnici se je kradlo, se krade in se bo kradlo! Ta greh bo omejil edino je mirni čas, dokler bodo na vladale sedanje razmere, da bo jemalo, kjer je in se bo stavilo, kjer ni. Iz bojarni pred

eksplozijo? Vojnih vžigalic se pač ni treba bati, le prehitro rade izgube glav. Ostanke torej edina možnost, bojazen namreč, da zgorimo Goričani, kakor hitro pridemo v dotiko z ognjem, ker smo tako suhi. Če je ta bojazen pravi povod, potem se moramo le odkriti, zahvaliti in molčati.

K. k. Bauexpositur. Ta napis vidiš večkrat po naših krajih. Ni se zdelo vredno obnovenemu uradu c. k. namestništva v Gorici, da bi dodalo nepotrebnemu nemškemu označenju urada tudi slovenski prevod. Komu naj služi napis? Nemški inženir bo znal tudi brez nemškega napisa najti svoj urad, Slovencu pa ne pomaga prav nič samonemški napis tega velevažnega urada. Zakaj je po Furlaniji dodan italijanski prevod? Komu naj veljaio tablice: Eigentum der k. k. Bauexpositur Görz? Slovencem? Ne! Ne razumejo! Nemcem? Nimajo v okolici nič iskati! Če se že ustanovi kaj v prilog goriskim Slovencem, naj se jim to tudi pove v jeziku, ki ga naše ljudstvo razume. Takih »Bau- bau- ov«, i nai so tudi c. k. r. naše ljudstvo instinktivno boji, med tem ko bi se rado obračalo do c. k. stavbenih uradov. Na vsak način zahtevamo slovenski prevod označbe urada, če že mora prednačiti nemško besedilo, kar se nam pa ne zdi nikakor utemeljeno.

Važne pripomočke do obnove naše dežele tvori gospodarsko orodje. Ob evakuaciji domačih občin so pustili izgnanci seveda vse orodje doma, pri povratku so pa našli prazne hleve in prazne hrame. Trgovci z lahkoto dobivajo kose, grablje, vile in drugo tako prepotrebno orodje. Obnovitveni urad pa pošilja posameznim občinam le po par kosov in še to skoraj neporabnih. Košnja je tu, orodja nikjer! Kam pa s senom? Senikov ni, kar je količjak udobnega, mora služiti rodbini v stanovanju. Zato bi pa ljudstvu zelo dobro služile stiskalnice za seno. Obnovitvenemu uradu bi bila malenkost nabava takih stiskalnic in razdelitev istih posameznim občinam. Poznamo vodstvo tega urada in smo prepričani, da ustreže čim prej tej prošnji in želji našega ljudstva.

Na državni postaji pošuje nad skoraj izključno slovenskimi in slovanskimi delavci zagrizen Nemec, strojni mojster Scholz. Dasi se delavci pošeno trudijo, jih preganja k nadloveskim naporom in jim vonomer grozi z ovdabo na »Feldtransportleitung«, kar bi takoj povzročilo vpoklic k vojakom. Služba na postaji je itak zelo naporna. Toda Scholz ne more mirovati edino zato, ker so delavci Slovani. Sicer se tudi po njegovih žilah pretaka slovanska kri, — oče ali ded mu je bil Poljak, — toda to ga prav nič ne ženi. Delavcem je ostal v dobrem spominu iz lanskega leta, ko jim ni puščal kuhati, da bi si približali svojo menažo. Da so bili od njega žaljeni in ozmerjani, se jim niti ne zdi čudno, ker drugačnega ravnanja sploh ne pričakujejo od svojih — nemških predstojnikov. Po listih bodo pa nemški uradniki jadtikovali, da se jim greni v Gorici življenje in napravila služba neznošana. Rečem ti, da mi ne porečeš.

Aprovizacija za deželo se je nekoliko zakasnila. Ni mnogo, le par dni, toda teh par dni pomeni lahko: biti ali ne biti. Vsak dobi živeža za gotov čas v do grama natančno odmerjeni dnevi količini. Ali naj si spravljia na stran od te dneve količine še vsak dan gotovo merico, ki naj bi mu pomagala v slučajih zakasnitve oziroma popolnega izpada aprovizacije? Ne, ni mogoče. kajti oblast je šla že sama do najnižje točke. Upajmo, da se kaj takega ne pripeti več! Ljudstvo rado dela, toda brez hrane ostane obnova naše dežele le v sejinah zapisnikih raznih svetov.

Drobitž. Od družine iz Ravnice, ki je bila pripeljana v bolnišnico — slučaj, kako je deklica postavila vrečico smodnika v štedilnik, smo že poročali — so umrli vsi člani. — Blizu Rdeče hiše je zadela ročna granata vojaka, ki je imel še toliko moči, da se je prilekel do kaverne, kjer je padel na prčno in umrl. Po štirih dneh so ga odnehali. — Na državno postajo je prišel vojaški transport. Vojak je šel v bližnjo hišo, pobral ročnico, ki ga je ubila, dva sosedu pa lahko ranila. Mrliča so zakopali skoraj na licu mesta v italijanskem strelskem iarku.

Skrivnostna prašičjereja na Pobrežju.

Ze več ko leto dni se po Mariboru in okolici mnogo govori in ugiblje o skrivnostni prašičjereji na Pobrežju. V zadnjem času so te govorice in ugibanja začela tudi potom listov v širojo javnost. Navadno, če je vojaška oblast pri taki stvari prizadeta — in v tem slučaju bo najbrže zelo prizadeta — slede takim poročilom takoj za petami uradni popravki, če ne celo preklicji ali vsaj pojasnila. Tem bolj čudno je, da ravno v tej morda tudi za širojo javnost zelo važni zadevi vse molči. Kaj je pravzaprav tako skrivnostnega na tej prašičjereji? Kolikor se je dalo poizvedeti, je stvar približno taka-le: Doli ob Dravi na Pobrežju obstoja že dlje časa takozvana c. in kr. garnizijska vrtinaria z zelo obsežnim delokrogom, obsegajočim blizo do 40 oraloval zemlje. Ali je to podjetje financiral vojaški erar ali kakšna privatna špekulacija, recimo eskomptna banka, to se ne da ugotoviti. Soditi po splošnih priitožbah, da vsa garnizija nima nobenega deleža na gotovo zelo obilnem prebitku tega podjetja, dočim se podjetje samo širi in očitno obozatuje, bi se lahko reklo, da je to privatno podjetje skrito pod firmo c. in kr. vojne uprave. Vendar soditi po delstvu, da celo to podjetje oskrbuje vojaštvo in ruski vojni vjetniki, se nasprotno lahko smatra, da je podjetje vendarle popolna last vojne uprave. Pa naj bo temu tako ali tako: glavno je, da se baš to podjetje bavi tudi s prašičjerejo v velikem obsegu. Okoličina pripoveduje, da je v hlevih te »K. u. k. Garnisons - Gärtnerei« včasih po 80 in še več povečani mastno pitanih prašičev. In da ti mastni prašiči drug za drugim izginiijo v klavnico c. in kr. vojne aprovizacije. In da se tam izgube brez sledu kam in kako. In da ves čas vsa garnizija ni zavzela niti kosčka teh prašičev, o kojih pravijo, da se jih na leto zakolje po 300. In celo tudi to

se zatruje, da ta c. in kr. garnizijska vrtinaria ponuja in razprodaja po cele sode pristne svinjske masti v drugih velikih mestih po tako visoki ceni, ki nikakor ne odgovarja predpisanim maksimalnim cenam, dočim vojaštvo in civilno prebivalstvo v Mariboru strada najslabše lojeve masti. Vsaj bo najbrže vsa ta dozdovno skrivnostna prašičjereja v c. in kr. garnizijski vrtinari v najlepšem redu, in morda so vse meso zaklanih prašičev pustili konsevirati ali pa posušiti in shraniti za najhušji čas, ko ne bo nobenega drugega mesa dobiti. Morda? Ampak ravno zato, ker je pričakovati, da je vse v redu, bi bilo zelo umestno, da pristoina vojaška oblast vso to zadevo javno pojasni, zlasti da se javnost pouči, v kakem razmerju stoji med seboj: c. in kr. klavna aprovizacija, c. in kr. garnizijska vrtinaria in ž njo združena prašičjereja. Zda ni pravi čas, da se ljudje po nepotrebnem razburjajo po govoricah in ugibanjih, ki se, če so pojasnjena, izkažejo kot neutemeljena. Torej proč z vsemi skrivnostmi in prikrivanji!

Dnevi darovanja za slovenske stepce, invalide in vojne sirote.

C. kr. deželno predsedstvo v Ljubljani je dovolilo podpisaneu društvu in odboru, sestavljenemu iz zastopnikov raznih slovenskih strank in slojev, z odlokom z dne 17. maja št. 2664/Präs., da se smejo v dnevih od 1. do 4. junija nabirati darovi za slovenske stepce, invalide sploh in vojne sirote po celi deželi kranski.

Imeli smo že mnogo darilnih tednov in zbirk. A nabrane svote so šle večinoma v razne centrale. Sedanja zbirka pa se bo porabila izključno le za naše ljudi, naše rojake, naše domače žrtve vojne.

Zato se s tem večjim zaupanjem obračamo do vseh rojakov z lepo in nujno prošnjo, da naj se v navedenih dnevih z blagimi darovi spominjajo naših ubogih trpinov, ki jim je kruta vojska oropala oči, noge, roke ali zdravje ali očeta. Državna preskrba teh revežev je daleko premajhna, zato mora vmes poseči zasebna milosrčnost. In komu naj pomagamo, če ne svojim ljudem, ki so del našega naroda, naš up in naša bolečina...?

Potrebe so velike. Nočemo državi odvzemati njene dolžnosti, marveč naloga podpisanega odbora je le, pomagati našim ljudem, da pridejo do svojih pravic. Avsa državna podpora ne zadostuje. Število potrebnih je veliko. In če se vsakemu da le kaj malega, je treba velikih svot. Tem večjih, ker se imajo slepec in dela popolnoma nezmožnim invalidom oskrbeti mali domovi. Invalide se navajajo k delu, kolikor so ga zmožni, a potrebujejo orodje, obleko, obutev in druge potrebščine. Sirote se oddajajo v zavode za k dobirim ljudem. Doselej smo oskrbeli okoli sto sirot.

V Ljubljani bodo v ta namen razne prireditve in zbirke. Delo nabiranja so prevzele požrtvovalne gospe in gospodične. Trgovci so obljubili del skupička enega dneva. Istotako nekatera podjetja.

Po deželi pa se obračamo do duhovščine, učiteljstva in županstev, da dogovorimo med seboj organizirajo pobiranje darov od hiše do hiše. Gospodje duhovniki se naprošajo, da ljudstvu priporočajo to zadevo v nedeljo 26. maja, slavnega županstva naj jo razglasi pred cerkvijo, spoštovano učiteljstvo pa naj opozori šolsko mladino na to delo ljubezni in usmiljenja.

V vsaki župniji ali občini naj se določi požrtvovalne in zanesljive osebe, ki bodo s pooblastilom našega društva in odbora pobirale darove. Njihova imena naj se vpišejo v poslana pooblastila. Posebno naj bodo priporočeni naši slepci, invalide in sirote imovitejšim osebam in denarnim zavodom.

Nabrani darovi, seznaml in pooblastila naj se odpošljejo najkasneje do 15. junija, ker je treba do konca junija izkazati oblasti višino zbirke in razdelitev darov.

Darovalcem vso srečo in blagoslov božji!

Društvo »Dobrodelnost«.

»Slovenski odbor za vojne invalide«.

Dnevne vesti.

— Odlikovanje. S signum laudis z meči je odlikovan nadporočnik Viktor Hren. Leta 1914. je bil g. Hren kot železniški uradnik z Zidanega mosta prestavljen v znani gonji proti slovenskim železniškim uradnikom in potem vpoklican k vojakom. Bil je v fronti, potem je prišel k armadni železnici in bil povišan in odlikovan, kakor tudi drugi njegovi tovariši, katere se je iz izvestnih strani tako hudo sumničilo in denunciralo. Pred kratkim je dobil isto odlikovanje tudi nadporočnik Ivo Strniša, železniški uradnik, ki je bil tudi z drugimi vred postavljen na fronto kot sumljiv človek, ali na to dodeljen k armadni železnici in odlikovan. Tako so slovenski železniški uradniki s točnim in vrlim izvrševanjem svojih službenih dolžnosti nallpeše pobili stremjenja svojih osebnih sovražnikov in dokazali, kako neutemeljena je bila vsa gonja z višjih mest proti nim.

— Imenovanje. Gospod dr. Rudolf Trenkler, c. kr. stabni zdravnik, načelnik tukajšnjega poveljstva dopolnilnega okraja, povišan je za nadstabežnega zdravnika.

— Za stotnika - avditoria sta povišana g. okrajni sodnik v Celju dr. Fran Zihner in dr. Martin Stainko, odvetnik v Lutomoru.

Povišan pri 17. pp. Za stotnika je povišan nadporočnik Karel Meiling, za nadporočnike poročniki Ernest Dzurkalec in Mari Zlo-

bec, za nadporočnika računovodjo poročnik računovodja Kajetan Schuh, za rez. poročnike rev. praporščaki Leopold Altman, Avguštin Gogola, Alfonz Hönigmann, Fran Horvat, Edvard Kopensteiner, Al. Kuralt, Josip Oblak in Vladimir Roksančič.

— Za rez. poročnika pri 7. težkem artiljerijskem polku je povišan rez. praporščak Dušan Podgornik.

— Odlikovanje za civilne zasluge. Z vojnim križem za civilne zasluge tretjega razreda je odlikovan računski asistent statistične centralne komisije Matija Švigelj.

— Ljubljanski škof častni mešan Kamnika. Mestna občina Kamnik je imenovala 18. t. v svoji seji ljubljanskega knezoškofa dr. Jegliča povodom 20letnice njegovega vladikovanja zaradi zaslug za cerkev in narod za častnega občana.

— Kranjsko deželno društvo c. kr. avstr. zaklada za vojaške vdove in sirote ter za varstvo otrok in oskrbo mladine v Ljubljani. Društvo so nadalje pristopili: 1. Kot »ustanovnik« z enkratnim zneskom po 500 K Mestna hranilnica v Radovljici; 2. kot »utemeljitelj« z enkratnim zneskom po 200 K: Posojilnica v Radovljici, Albert Zeschko, trgovec v Ljubljani; Ivan Jelen, veleposesnik, tovarnar in župan v Ratteah pri Beli peči; 3. kot »prispevalci članik: dr. Julij Dereani v Kamniku, Terezija Kemperle v Kamniku, Janko Koschir v Kamniku, Ivan Petek v Kamniku, Karl Skala v Kamniku in Ivan Zargi v Kamniku. — Društvo so darovali: Dedič po umrlem gospodu Avgustu Jagodiču 300 K, c. kr. davkarija v Brdu 344 K, c. kr. okrajni šolski svet v Črnomlju 365 K 03 v, c. kr. okrajni šolski svet v Kočevju 117 K 52 vin., župni urad v Bohinjski Bistrici 70 K, c. kr. policijsko ravateljstvo v Ljubljani 81 K 60 v in 61 K 19 v, upravništvo »Slov. Naroda« v Ljubljani 50 K, c. kr. okrajna sodišča v Žužemberku 11 kron, v Postojni 10 K, v Črnomlju 7 K 03 v, v Kostanjevici 3 K, v Mokronogu 3 K 50 v, v Trebnju 2 K 25 v, Lovrenc Bergant, posestnik in krmar v Kamniku 5 K in šolsko vodstvo v Bukovici p. Selcah nad Škofjo Loko 4 K 33 vin.

— Druge šole sledite! Odbor za »Vojaški dom« v Ljubljani je dobil naslednje pismo: Slavni odbor za »Vojaški dom« v Ljubljani. Podpisano ravateljstvo dovoljuje si vposlati Vam zahtevalni dar gojenk in gojencev Christofovega učnega zavoda v Ljubljani v znesku 20 K 03 v, kateremu daru pride-ne ravnatelj zavoda, Josip Christof znesek 10 K, toraj v skupnem znesku 30 K 03 v, kateri znesek se naj uporabi za ustanovitev vojaškega doma v Ljubljani. Ravateljstvo oblastveno na znanje vzeteja zasebnega učnega zavoda Josipa Christof v Ljubljani. Gg. šolske voditelje odbor za »Vojaški dom« v Ljubljani najvdušneje in nujno prosi, da organizirajo manifestacijo naše mladine za rešitev cesarja iz Sošnih valov. Prepričani smo, da bo vest o tej manifestaciji cesarju in njegovi blagi družici najbližji!

— Fantje gorskega strelskega polka št. 2. I. stotinja, I. vod. — Želim vsem slovenskim dekletom in ženam vesele binkošne praznike in jih srčno pozdravljamo! Četovodja Princič Teodor, Gorica, Desetnik Jurglič Josip, Pavla vas; Sušnik Ivan, Sp. Šiška, Poddesetnik: Glinšek Ivan, Skrilje; Svetina Ivan, Blejska Dobrova, Strelci: Triplet, Alojzij, Lesce; Fink Franc, Kol: Ambrož Josip, Kranj; Mlakar Franc, Raka; Torman Andrej, Kranjska gora; Fatur Pavel, Zagorje; Omejec Ivan, Studenčice; Skvarča Josip; Rovte; Valenčič Franc, Podsabotin; Stefanič Anton, Suhor; Sago Fran, Slov. Gradec.

— Iz ruskega vjetništva vračajoči se in v Kovlji zbrani Slovenci kličejo krepki »Na zdar« vsem svojim in prosimo vselega snidenja v Prešernovi sobi restavracije »Novega sveta« v Ljubljani. Natančni prihod v belo Ljubljano naznanimo brzojavno: Martin Juvan, Smartno pri Litiji; Josip Zakrajšek, nadučitelj v Blatni Brezovici; Franc Krampelj, Novo mesto; Anton Stefe, Kranj; Eric Pirker, Ribnica; Miša Potočnik, Bled; Janko Grašek, Kamnik; Matevž Novak, Gorenja vas pri Ribnici; Franc Strniša, Kranj; Just Gerzel, Rihenberg, Primorsko; Anton Birs, Rihenberg, Primorsko; Ciril Likar, Ljubljana; Fran Satej, Vrtovin, Primorsko; Franc Sretnik, Tržič, Gorenjsko.

— Iz ruskega vjetništva se je zdrav in srečno povrnil g. Peter Božič iz Ljubljane, kateri pozdravlja vse svoje stare znance! Naslov: Peter Božič, Zugaf. k. u. Heimkehrerlager IV. K. Bar. Nr. V., Etappenpost Nr. 196.

— Prošnja. Prosim, če bi kedo od vojakov, prihajajočih iz Rusije, vedel kaj o mojem bratu Antonu Gabersniku. Zadnjič se je oglasil 17. marca 1918. iz Herzonske Gubernije, Aleksandrija, Ubrova, Rusija. Če ve kdo kaj o njem, naj sporoči na naslov Ivan Gabersnik, k. k. Schützen Feldkomp 8/VII.

— Iz davčne službe na Kranjskem. Za davčne upravitelje so imenovani davčni officiali Ivan Stare, Tomo Tavčar, Ivan Cirk, Alojzij Mažgon, Makso Ivanc, Stefan Praznik, Rudolf Weikler, Ivan Stupar, Fran Jenko, Rudolf Primac, Fran Prezelj, Ludvig Kočar, Iv. Tomec, Josip Golop in Rudolf Delhunja. Za davčne oficiale davčnih asistenti Andrej Uderman, Dominik Dereani, Anton Prudič, Fran Schweiger, Ivan Cerkovnik, Ciril Pezdič, Josip Močan, Josip Pivk, Josip Pešak, Viktor Jeruc, Fran Adamič in Karel Golia.

— Glasbena Matica«. Pevski zbor »Glasbena Matica« ima v sredo 22. t. m. ob 8. uri, zvečer sestanek v pevski dvorani. P. n. pevke in pevci se vltudno vabijo, da se ga polnoštevilno udeležijo. — Odbor.

— Deželna poslovalnica za oblačila naznanja, da se 21., 22. in 23. t. m. ne bo sprejemalo prijav in prošnji za izkaznice A (to je izkaznice za cenejši blago), ker se morajo dosedanje prijave v teh dneh rešiti. Pripominja se na da se bodo v teh dneh izdajale, kako dosedaj izkaznice B (to je izkaznice za blago oziroma čevlje, ki se ga lahko kupi v vsaki trgovini) in nakazila za

sukanec. Dalje se določa sledeči red za nadaljevalne prijave za izkaznice A: dne 24. in 25. t. m. pridejo na vrsto stranke z začetno črko I; dne 27., 28. in 29. t. m. stranke z začetno črko J; dne 31. t. m., 1. 3. in 4. junija stranke z začetno črko K; dne 5. in 6. junija črka L; dne 7. 8. in 10. junija črka M; dne 11. in 12. junija črka N; dne 13. in 14. junija črka O. Za temi pridejo ostali na vrsto in sponored se bo pravočasno objavil v listih. Uradne ure od 9. do 12. dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne. Pisarna Solški dreved št. 2. Da se napravi nekaj red in se izogne prevelikemu navelu in čakanju, naj se popoldne zglasujejo izključno le služkinje, dopoldne ostale stranke. Stranke, ki prosijo za izkaznico B ali za nakaznico za sukanec, se lahko zglasujejo čeli dan. Ponovno se opozarja občinstvo, da je zaenkratna zaloga zelo majhna in da bo mogoče ustreči prošnjam v zelo majhnem obsegu. Pozivljajo se stranke v lastnem interesu, da se zglasujejo res samo oni, ki so neobhodno potrebni kakega oblačila. Tudi ni sedanja razdelitev blaga zadnja, temveč je itak prikakovati sukcesivno od central na Dunaju novih pošiljatev, tako, da bodo pozneje prišli lahko na vrsto tudi oni, ki sedaj niso neobhodno potrebni novega oblačila. Končno se v pojasnilo naznanja, da izkaznice A, B, C itd. mestne aprovizacije. Člani konsumnega društva za ljubljano in okolico dobe izkaznice A pri prenosovalnici, blago pa pri svojem konsumnem društvu. Zato morajo pri prijavi to vedno omeniti, da se zamore izkaznico pravilno izstaviti.

— Čevlji za begunce, ki stanujejo v Ljubljani, so se razdeljevali od 13. do 18. maja pri tukajšnjem mestnem magistratu; nekaj parov št. 24 do št. 46 je še na razpolago ter se bodo oddajali, dokler bo kaj zaloge, v torek, 21. maja od 3. do 12. ure dopoldne onim beguncem, ki so se zanje vpisali januarja ali februarja meseca. Pozor na plačilno pol!

— Umrli je v Ljubljani ga. Josipina Zalaznik, rojena Gerzetič. Pogreb se vrši jutri, 19. v m. p.

— Vojaško veselico v korist »Karlovmu tednu« priredi na binkoštno podelitev popoldne moštvo toniške baterije na Ježici pri Ljubljani. Na sporedu so m. dr. maršarski in romunski narodni plesi, humoristični prizori in dramski nastopi, kakor tudi zabavni pevski komadi. Pristop je dovoljen vsakomur proti zmerni vstopnini. Začetek ob pol petih.

— Promenadne koncerte priredi vojaška godba črnovojnškega pp. št. 27. jutri in popoldne ob 11. uri dopoldne v »Zvezdi«. V torek se godba vrne v stan svojega polka. Na sporedu nedeljskega koncerta je m. dr. koronacija našega črnovojna pp. št. 27., ki jo je zložil polkov kapelnik Mittelbach, na sporedu ponedeljskega koncerta pa kot otvoritvena točka koronacija našega ljubljanskega pešpolka »Cesarjevič«, ki jo je zložil in polku posvetil uradni sluga tukajšnje c. kr. licealne knjižnice in skladatelja Anton Jakl.

— Čevlarska zadruga v Ljubljani, naznanja, da se vrši v nedeljo 26. t. m. pomagalska preizkušnja. Kdor se hoče udeležiti, naj se pripravi do 21. t. m. pri zadrugnem načelniku Karl Kordeliču, Rimska cesta št. 5.

— Zdravstveno stanje mestne občine ljubljanske. V času od 5. do 11. t. m. se je rodilo v Ljubljani 20 otrok, umrlo pa je 25 oseb, med njimi 16 domačinov. Za ošpicami je umrl 1 tujec, za jetiko 3 tuji in 5 domačinov. Oboleli so: za škrlatno 1 domačin, za tifusom 1 tujec in 3 vojak, za grizo 1 vojak, za vrtično 1 domačin in za otročnjem tifusom 1 tujec.

Krekovo slavnost priredi Zenska podružnica »Družbe sv. Cirila in Metoda« za Novo mesto in okolico na Binkoštni ponedeljek, dne 20. maja 1918 v dvorani Narodnega doma ob 8. uri zvečer. Spored: Živa slika. Slavnostni govor. Grieg: Svatha na Troldhagru, na klavirju igra gđ. Mimi Hladnikova. Srbo - hrvatske narodne pesmi: Ljubica. (Vijolica.) Besede P. Preradovića. Hajd u kolo! (Narodni ples.) Lastavice. Domovini i ljubavi. Poje ga. Pavla Lovše. Gregorčič: Velikonočna. Deklamuje gđ. Rozi Kovačeva. Bortkiewicz: Capriccio. Fi mol, na klavirju igra gđ. Mimi Hladnikova. Slovenske narodne pesmi: Njeza ni. Čez tri gore. Gor čez jezero. (Koroška narodna.) Moji dom. Poje gospa Pavla Lovše. Frimel: Slovanska overtura, svira salonski orkester. Petje spremlja na klavirju g. skladatelj Hladnik. Cene prostora: Prve tri vrste po 4 K, naslednje štiri vrste po 3 K, ostale po 2 K. Stojlišča po 1 K 20 v, za diške po 60 v. Čisti dobitek se razdeli enako za Ciril - Metodovo družbo v Ljubljani in Krekovo ustanovo, vsled česar se preplačila hvalažno sprejmejo.

Iz Celja, Diana, kopališka zadruga na Bregu pri Celju, ima svoj občni zbor dne 27. maja 1918 ob 6. uri zvečer v Narodnem domu v Celju v dvorani za seje. Dnevni red: 1. Letni račun za leto 1917; 2. upravne zadeve; 3. slučajnosti.

Umrli je v Mariboru profesor Fran Orešec, ki je dolgo vrsto let poučeval na goriški nemški gimnaziji in zadnja leta vodil pripravilnico. Dosegel je starost 75 let.

Za notarja v Mariboru je imenovan tamkajšnji notarski substitut dr. Herman Wiethaler.

Slovenska šola v Mariboru. Ves slovenski narod, v zaledju in na fronti, je siljal z velikim zadoščenjem sklep živahno delavnih mariborskih Slovencev, da izvajajo iz ideje narodnega zdinjenja praktične posledice, da so ustanovili poseben šolski odsek, ki obstaja iz zastopnikov obeh političnih strank, tedaj nekaj krajevni narodni svet, ki razvija svojo delavnost v eni smeri, da ustanovi v najkrajšem času v Mariboru slovensko šolo. Slovenci smo tako zrel narod, kakor jih je v naših razmerah malo. To opažamo posebno zdaj, ko prihajajo iz vseh okrajev slovenske zemlje, iz vseh stanov darila za to šolo. S posebnim veseljem beležimo, da prihajajo darila tudi od naših mož in fantov na fronti. Nekateri so celo prevzeli težavno nalogo, da nabirajo med tovariši za našo šolo. Tako ne branijo samo domovine proti zunanemu sovražniku, temveč pomagajo tudi urejati naše pozicije proti domačemu.

sprotniku. Vsi izražajo svoje zadoščenje, da so tako temeljito prenehala vsa nasprotstva, ki so nas prej doma ločila. S srčno ljubeznijo se spominjajo ti junaki naše mladine. Tako piše med drugim eden izmed teh vrlih nabiralec: »Tebi, zlata mladina, naš up in naša nada, darujemo te krone. Vodi, da voljak, dasi stojiš v jeklenomrzihi poljubih, misli na te! Ker pa ne smemo podcenjevati našega nasprotja, zato moramo v teh resnih časih potrošiti svoj trud in svojo požrtvovalnost!

Iz Maribora nam piše dopisnik: Zivimo v dnevih, ko se zlasti razni prehranjevalni škandal kupijo kot gobe po dežju. Veleparomlinar Scherbaum je n. pr. te dni odslavljal svojo kuharico. O njenem odhodu iz slube, se tudi marsikaj govori. Kuharica je šla naravnost na okrajno sodišče in naznanila, da je Scherbaum za nemški Miklavžev večer v Kazini lani, spekel cele jerebe mlečnatega kruha in finega peciva, s katerim so se potem nemški purgariji maštili. Scherbaum seveda pride pred sodišče. — Prav čudno postopanje so si dovolili minole dni na prehranjevalnem uradu magistrata. Stranka, ki je tlektj prinesla 10 jajec, je dobila za ne 1 kg sladkorja. Če si jih prinesel 50 pa 5 kg itd. Jajca se je vračunilo po 60 v komad, torej je veljal 1 kg sladkorja 6 K! Kam so šla jajca, nam ni znano. Stvar se je odigravala javno in je seveda na duceate prišlo na razpolago. Na drug način pri nas ni dobili sladkorja, pravijo, da ga nimajo. Sedaj so ga naenkrat imeli velike množine. In cena, ki se je zanj zahtevala. Ali ni to višek navijanja cen? Bodemo videli, kaj k temu poroke oblasti. — Silno pomanjkanje domačega mesa je cene zelo dvignilo. Čisto mali prašički, stari 6 do 9 tednov veljajo 150 do 230 K. Pred nekaj tedni je plačal neki mešan, ne begunc! za prašička, težkega 33 kg žive teže 1002 kron. Kilogram osnaženega prašiča bi torej veljal nekako 50 K.

Saleška dolina. 50letnico svojega službovanja je praznoval pred kratkim vpokojeni, a še vedno aktivni, velezašlužni nadučitelj gospod Val. Brencelj v Velenju. Čestitamo in želimo mu še dolgo vrsto srečnih in zdravih let uživanja tako zasluženega pokoja.

Skrbimo za dijaški naraščaj na Koroškem! »Mir« prinaša obširen članek, ki se bavi s skrbjo za dijaški naraščaj na Koroškem. Treba je seči vedno nego 50 let nazaj da naletimo na lepo števil slovenskih gimnazijev. Sedaj je položaj tak-le: Koroška šteje po seznamu koroških duhovštine leta 1917/18 122 slovenskih župnij. Toda samo iz 41 slovenskih župnij imamo dijaške na srednjih šolah. Abituriente in visokošolce po je nam dalo poleg 8 že imenovanih še 12 župnij, tako da skrb za dijaški naraščaj samo 53 slovenskih župnij. Torej je 69 slovenskih župnij brez slovenskega dijača. 81 župnij brez srednješolskega dijača. — Članek zaključuje: Iz vsake dekanije vsaj dva fanta na srednje šole v prihodnjem šolskem letu, potem bomo za nekaj časa molčali.

Kino Ideal. P. t. občinstvo opozarjamo, da se predvaja danes prvič petje-janski film »Fuzinar«. Delo je posneto po svetovnoznanim romanu in drami slavne, pred kratkem umrlega francoskega romanopisca Georges a Ohnet a, ki obravnava v njem zakonolomstvo. To je njegovo najboljšo delo, za katerim nič ne zaostaja ufilmijska drama. Zabavna je burka »Spretni vinski potniki«, dočim je »Lesna industrija« poučen naravni posnetek. Spored se predvaja samo do ponedeljka, 20. maja ter mladini ni pristopen. Pri zadnji predstavi svira vedno prvovrstni gledališki orkester. Kino Ideal.

Splošno pozornost je vzbudilo vprašanje prvo proizvajanje velikega dve uri trajajočega binkoštnega sporeda v Kino - Central v deželnem gledališču. Drugi Psilander Einar Zangenbergoz v filmu »Otok mojega bližnjega« na višku svoje režijske in igralske umetnosti. Dosljedne neprekosliva filmska igralka Asta Nielsen temperamentno nastopa v svoji najboljši veselolozri »Otok Eskimov«. Ta veleodlični spored se proizvajala le še tri dni.

Ukradeno kolo. Iz veže hiše št. 25. na Mestnem trgu je bilo danes dopoldne ukradeno kolo znamke »Premiere« s spredaj rdeče, zadaj zeleno opleskanim obročem, bilanca pokončna brez sprednje zavore. Prvi plašč je dvakrat podložen, enkrat rdeče, enkrat sivo. Kolo je že rabljeno. Kdor kaj ve, naj sporoči našemu uradniku. V kolo je vtisnjena sponreda številka tovarne 179.295. Na majhni medeni plošči je številka 10.

Železniki legitimacijo je izgubila večeraj zvečer neka deklica na poti iz Bleiweisove ceste do Vodmata. Morda jo je izgubila tudi v travmaju. Naidite! naj jo odda na Bleiweisovi cesti št. 21., priditlje.

Gospod, ki mi je večeraj v kleti Uniona vzel dežnik, naj ga prinese do 3 dni v uredništvo »Slov. Naroda«, sicer ga naznanimo sodišču.

Našel se je dežnik v Pražakovi ulici. Dobi se na Dunajski cesti št. 52 pri Sv. Kristofu.

Lovski pes se je zatekel. Kam, se izve na Tržaški cesti št. 11.

Aprovizacija.

Iz seje mestnega aprovizacijskega odseka, dne 17. maja 1918, je poročati, da razdeli mestna aprovizacija prihodnji teden na izkaznice za moko po 1/4 kg ml evskih izdelkov. Razdele se zadnji ostanki ješprenja, kaše, pšeničnega zdroba in ajdove moke. — Zadnjič je bilo razglašeno, da bo aprovizacija mogoče prenehala s peko kruha vsled slabe kakovosti krušne moke. Za enkrat ostane še vse pri starem, ker so peki izjavili, da lahko peko kruh iz mešanice 90% kornuzne moke in 10% ukrajinske moke. Kruh je zelo slab in dobiva mestna aprovizacija številne pritožbe občinstva. Odpomoči za enkrat ni nobene, ker iz razpoložljive krušne moke absolutno ni mogoče speči boljši kruh. — Dovozi moke so tudi zelo neradni in mestna aprovizacija nima za jutrajšnji razdelitev pekomo nič kornuzne moke na razpolago. Če do jutri ne dobi aprovizacija kornuzne moke, mora

pekomo razdeliti večje množine ukrajinske moke in bo v praznikih boljši kruh. Seveda gre trenutna boljša kakovost kruha potem na račun poznejših pek kruha, ko bo zopet ukrajinske moke zmanjkovalo, ker se jo je sedaj porabilo čez predpisano mero. — Aprovizacija ima še vedno večje množine lešnikov, gaj olij na razpolago. Prodajala ga bo prihodnji teden po 45 kron za liter v vojni prodajalni v Gosposki ulici. Olje je zelo izdatno in dobro. Dobi ga lahko vsakdo.

— Nakazila moke trgovcem. Trgovcem se bode nakazovala moka, oziroma blago, ki se bode oddajalo namesto moke, v torek dne 21. maja popoldne ob 3. uri v mestni posvetovalnici.

— Mast za nastavljenice južne železnice. Mestna aprovizacija ljubljanske bo oddajala dotičnim nastavljenicem južne železnice, ki pri zadnji razdelitvi niso dobili masti, zabelo koncem prihodnjega tedna. Natančnejši razdelilni načrt se pravočasno objavi v časopisih.

— Mast za železničarje državne železnice, ki imajo izkaznice ubožne akcije. Železničarji državne železnice, ki imajo izkaznice ubožne akcije in ki pri zadnji razdelitvi niso dobili zabele, prejmejo mast pri Mühleisnu na Dunajski cesti v torek dne 21. t. m. in v sredo dne 22. t. m. Vsaka stranka dobi za vsako osebo 1/4 kg čiste masti. Določeno je tale red in te cene: Stranke z zelenimi izkaznicami A dobe mast v torek dne 21. t. m. od 8. do 9. ure dopoldne po 5 K kilogram. Stranke z zelenimi izkaznicami B prejmejo mast v torek dne 21. t. m. od 9. do 11. ure dopoldne po 10 kron kilogram. Stranke z rumenimi izkaznicami C istega dne popoldne od 2. do 5. ure po 10 kron kilogram. Stranke z rumenimi izkaznicami D in izkaznicami uradniških skupin pridejo na vrsto v sredo dne 22. t. m. dopoldne od 8. do 11. ure in bodo plačale kilogram po 16 kron. S seboj je treba prinesiti železniško legitimacijo, brez katere ne bo prejel ničte masti.

— Izdelke iz prekaljevalnice Kranjskega deželne mesta za dobavo klavne živine bo mestna aprovizacija razdeljevala v svoji prodajalni v Gosposki ulici na bele izkaznice za nakup mesa po sledečem redu: V torek, dne 21. maja: od 8. do 9. št. 3201—3300, od 10. do 12. št. 3301—3400, od 3. do 1/5. popoldne št. 3401—3500, od 1/5. do 6. št. 3501—3600; v sredo, dne 22. maja: od 8. do 10. št. 3601—3700, od 10. do 12. št. 3701—3800, od 3. do 1/5. popoldne št. 3801—3900, od 1/5. do 6. št. 3901—4000; v četrtek, dne 23. maja: od 8. do 10. št. 4001—4100, od 10. do 12. št. 4001—4200, od 3. do 1/5. popoldne št. 4201—4300, od 1/5. do 6. št. 4301—4400. — Vsaka oseba dobi 1/4 kilograma, cene se proizvedo v prodajalni.

— Sladkor in kavina primes za Vič. Občani Viča, ki imajo rumene izkaznice ubožne akcije, zaznamovane s črko B ali C, prejmejo sladkor in kavino primes v torek, dne 21. maja pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je ta - le red: Stranke z rumenimi izkaznicami B od 8. do 9. dopoldne, stranke z rumenimi izkaznicami C od 9. do 10. dopoldne št. 1—200, od 10. do 11. št. 201—400, od 11. do 1/12. št. 401 do konca. Vsaka oseba dobi 1/4 litra kristalnega sladkorja in 1/4 kg kavine primesi, kar stane skupaj 1 krono. Za sladkor prinesite s seboj dovolj velike lonce.

— Sladkor in kavina primes za Moste. Občani Most, ki imajo rumene izkaznice ubožne akcije, zaznamovane s črko B ali C, prejmejo sladkor in kavino primes v torek, dne 21. maja pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je ta - le red: Stranke z rumenimi izkaznicami B od 1/2. do 2. št. 1—100, od 2. do 1/3. št. 101—200, od 1/3. do 3. št. 201 do konca. Stranke z rumenimi izkaznicami C od 3. do 1/4. št. 1 do 100, od 1/4. do 4. št. 101—200, od 4. do 1/5. št. 201—300, od 1/5. do 5. št. 301—400, od 5. do 1/6. št. 401 do konca. — Vsaka oseba dobi 1/4 litra kristalnega sladkorja in 1/4 kg kavine primesi, kar stane skupaj 1 K. Za sladkor prinesite s seboj dovolj velike lonce.

— Tihotapstvo v Zagrebu. V Zagrebu vzbuja senzacijo najnovejša tihotapska afeta z mastjo. Svoječasno sta zmanjkali pri vladi z neke pisalne mize dve neizpolnjeni, a že štampilirani izvoznici. Z njima je neka tukajšnja trgovka v zvezi z dvema gospodoma — enim odvnetiškim uradnikom, ki je najtežje osumljen — poslala dva vagona masti za 800.000 K na Volosko preko Reke. To je uspelo, a pozneje se je zaveda izvedela, ker so rabljene izvoznice prišle nazaj na vlado in so se podpisani bana in drugih poznali kot pomarejeni. Trgovka in oba pomagata so pod ključem, a trdovratno moč o celi stvari. Zaplenilo se je pri njih 30.000 kron, a večji del dobčka je spravljen »na varno«. Dognano je, da je izvoznice ukradel neki nižji nameščene pri vladi sami, kdo pa je ponaredil podpise, pokaže preiskava. No, mast se nahaja v Avstriji.

— Krmila in živila iz Romunije. Korespondenčni urad poroča, da je bil koncem aprila iz zasedenih pokrajin odpeljan drugi milijon ton krmil in živil v centralne države, uspeh, ki ga je posebno naglašati za to, ker je bilo treba premagati znatne transportne težkoče. — Mi nismo nič čutili.

Prosveta.

— »Ljudski oder« v Trstu je priredil v nedeljo, 12. maja, svoje četrto predavanje. Dr. Alojz Zalokar iz Ljubljane je predaval o človeški krvi. Predavatelj je opisal posamezne sestavine človeške krvi: rdeča in bela krvna telesca

in njihovo nalogo za transport človeškemu organizmu potrebnih snovi, nadalje je razložil, kaj je krvni plazma in krvni serum ali krvna sirotka. O krvnem semenu obstoja lastna veda, ki se imenuje serologija. Najvažnejša naloga te vede je, preiskovati, kako se človek ubrani s svojim serumom povzročiteljev nalezljivih bolezni. Imuniteta — nesprejemljivost človeka za nalezljive bolezni — je predvsem lastnost krvnega seruma, ki ima v sebi snovi, ki ugonaablijo bacile in ki nevtralizirajo strupe. Na primeru difterije ali davice je predavatelj pokazal, kako se dá človek na umeten način napraviti imun — to je, nesprejemljiv za nalezljive bolezni. Važno svojstvo krvi je, da se sesede, ko pridejo iz žil. Ta krvna lastnost obvaruje človeka pred izkrvavljenjem. Na komplikiran način se dá določiti množina krvi. Našli so, da ima človek okoli 5 l krvi. Tudi veliki problem krvne sorodnosti je moderna znanost nekoliko razsvetlila, vendar bo treba še mnogo do tega, da se savor skliče. Koda problem reši. — To je kratka vsebina Zalokarjevega predavanja. Predavatelj je obdelal snov svojega predavanja tako zanimivo, da so sledili vsi poslušalci z napeto pozornostjo. Predavanje je bilo izredno dobro obiskano, velika dvorana »Delavskega doma« je bila povsem polna.

Razne stvari.

— Ukrajinsko žito v Berlinu. Dne 15. maja je dospelo v Berlin prvo krušno žito iz Ukrajine. Žito so takoj izročili mlinom. Nadaljeje pošiljatev slede.

— Most preko Sueškega prekopa. Iz Kaira poročajo, da je veliki pregalni most preko Sueškega prekopa pri El Kantari dograjen. Direktna železniška zveza iz Kaira v Palestino se je otvorila dne 15. maja.

— Velika tovarna zgorela. V Budimpešti je zgorela tovarna zabojev, last tvrdke Pohl. Škode je nad 2 milijona kron. Zgorelo je nad 100 vagonov smrekovega lesa.

— Ogrski otroci ob Adriji. V tekočem poletju pošljejo iz Ogrske na obrežje Adrije okoli 20.000 ogrskih otrok. »Pester Lloyd« pravi, da se to zgodi, ko se uspešno premagajo prehranjevalne težkoče.

— Kozarec vode 50 vin. V gostilno na Ilici št. 49 je prišel nekdo in zahteval jedi. Jed je dobil, pijače pa ni nič naročil. Natakarcia mu je zaraditvega kozarec vode zaračunal s 50 vin. Stvar je bila naznanjena policiji, ki je obsodila krčmarja na 100 K globe.

— Italijanski predilni stroji za ogrske tekstilne tovarne. Delegatje nemške, ogrske in avstrijske tekstilne industrije so imeli v zunanem ministrstvu konferenco v zvezi razdelive predilnih strojev italijanske provenience. Ogrska tekstilna industrija jih dobi 95.000.

— Dovož živil iz Romunije. Iz Bukarešte. Začetkom aprila je bil v izvozu živil in krmil iz zasedenega romunskega ozemlja prekoracen drugi milijon ton. To število je toliko pomembnejše, ker je bilo do seženo spričo splošnih transportnih težkoč. — Kam pa gredo vse te tone živil in krmil? Vprašanje, na katero odgovor ni težak.

— Med rekvizicijo zaboden. Iz Plinzi poročajo, da je prišel pred kratkim v Jarov rekvirirani s komisijo uradnik dotičnega okrajnega glavarstva Stanislav Hucl, od tam je šel v Kichice, češ, da so tam živila skrita. Prišlo je med uradnikom in nekim kmetom do prerekanja in kmet je sunil uradnika z nožem v trebuh. Hucl je umrl v bolnišnici v Plzinu; kmeta pa je ubil orožnik.

— Pridelek na okupiranem italijanskem ozemlju. V Italiji računajo pridelek na okupiranem italijanskem ozemlju na 600.000 kvintalov žita, 2.000.000 kvintalov kornuze, 450.000 kvintalov krompirja, vina pa 2 milijona hektolitrov. Ko so Avstrijci in Nemci okupirali Benečijo, je bilo tam 416.000 glav velike živine, 47.000 ovac in 1.000.000 druge koristne živine. Kam je vse to šlo, ni treba vprašati.

— Tobak iz Bolgarije. Iz Sofije poročajo: V novoozvojenem bolgarskem ozemlju je še tobaka iz dveh žetev približno 30 milijonov kilogramov. Lani je bilo nasajenih s tobakom 300.000 hektarjev, letos 500.000. Cene so bile mnogo večje kakor v normalnih časih. Lastniki tobaka ne odnehalo od svojih visokih cen in dosegaajo večje cene, kakor jih im Nemci ponujajo. Sedaj bodo izvozili v centralne države 4 milijone kilogramov tobaka.

— Amerika pleše. V »Daily Chronicle« pripoveduje D' Connor, irski parlamentarec, s svojega potovanja po Zedinjenih državah, da je že v New Yorku opazoval, kako strastno in neprestano plešejo Amerikanci, zlasti v kopalniških krajih. Plešejo pa mladi in stari in sicer od jutra do večera. Ne Francozi, ne Španci ne plešejo toliko kolikor Amerikanci. Celo pri jedi plešejo, da lahko zaužijejo drugo jed. Morda bo vojni ples v Evropi kaj omejil zabavni ples v Ameriki.

— Pri glavobolu in če boli želodec, zacmakavem okusu, slabosti, vspehavanju, nagnjenju k vzdigovanju ali driski prirodna »Franc Jožefova« grenčica voljno izplakne jedilni kanal, pospeši dobro prebavo in poveča nagnenje do dela.

Gospodarstvo.

— Prepoved krmiti zeleno žito. Pri vladajočem izvanrednem pomanjkanju klate (sena in slame) bi znala lepo stokeja rž kmetovalce zapeljati, da bi zeleno rž pokrmili, osobito, ker je v nekaterih deželah in pokrajinah zeleno krmjenje iz travniških pridelkov še zastalo. Da se pa kolikor možno ne skrajšaj priredelke prihodnje žetve omogoči, je potrebno, da se kmetovalci opozorijo na dotično prepoved c. kr. poljedelskega in notranjega ministrstva z dne 19. maja 1915, drž. zak. št. 128, s katero se je prepovedalo pod kaznijo pokladati zeleno žito živini.

Darila.

Upravištvu naših listov so poslali:

Za Ciril - Metodovo družbo: Zofija Petrič iz Postojne 26 K, zbirka Stihir Kranjic iz Postojne; Josip Lavrenčič iz Postojne 637 K 61 vin, nabrale vrle žene in dekleta na taboru v Postojni dne 5. maja in dr. Ivan Dimnik, odvetnik v Krškem, 20 kron, v spomin v Judenburgu umrlemu Bertlu Rumpretu. Skupaj 683 K 61 vin.

Za ostlepe slovenske vojaše: Stanko Brinšek iz Feldbacha 20 K.

Za dr. Krekov spomenik: Josip Lavrenčič iz Postojne 637 K 61 vin, nabrale vrle žene in dekleta na taboru v Postojni dne 5. maja.

Za slovensko šolo v Mariboru: Ivo Bregant, asistent južne železnice v Vordernbergu, 506 K 80 vin, zbirka, in A. Smodej 50 K, zbirka 21. darovalcev. Skupaj 556 K 80 vin.

Za »Slovensko Matice«: Navdušeni Jugoslovani nabrali povodom odhodnice tovariša Jovota v kavarni »Loboj« v Postojni 28 K 06 vin.

Za ostlepe slovenske vojaše v Odlihenheimu v Gradcu: Marica Petrič, voditeljica v Golacu p. Obrov v Istri, 10 K in slovenski naredniki zbrali v prijateljski družbi v »Unionski« - kleti 6 K. Skupaj 16 K.

Za novo slovensko šolo Sv. Vida v Trstu: A. Smodej 50 K, zbirka 21. darovalcev.

Za dijaško podporno društvo »Domovina«: Omizje »Hrenovka« 30 K. Srčna hvala!

Umrli so v Ljubljani:

Dne 14. maja: Marija Kožuh, za sebnica, 84 let, Slomškova ulica 21. Dne 15. maja: Marija Jug, rejenka, 9 tednov, Streliška ulica 15. — Marija Boštjančič, mesarica in posestnica, 80 let, Sv. Petra nasip 57.

Dne 16. maja: Anton Verovšek, bančni uradnik, 22 let, Marije Terezije cesta 13. — Alojzija Gratzl, zasebnica, 26 let, Stari trg 30. — Ivan Feliks Kogovšek, rejenec, 3 tedne, Na zavrtih 7.

Dne 17. maja: Josipina Zalaznik, žena umirovljenega finančnega paznika, 59 let, Marije Terezije cesta 18. — Franja Zalaznik, žena tobačnega delavca, 69 let, Hradečkova vas 46. — Marija Lomberger, hiralca, 69 let, Radečkova cesta 9. — Terezija Spazier, tov. delavka, 40 let, Radečkova cesta 9.

V deželni bolnišnici: Dne 10. maja: Marija Kraus, vdova pisarniškega pomočnika, 80 let. — Jera Mulhar, uboga, 75 let.

Dne 12. maja: Julij Rosmanith, ključavničar, 51 let. — Marija Novak, natakarcia, 21 let.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Na privatnem učilišču Legat v Mariboru se prično 1. junija t. l. novi tečaj za stenografijo, strojno pisanje, pravo, pis v zvezi z obrtnim spisljem, računstvom, knjigovodstvom, lepopsljem, nemškim in slovenskim jezikom. Tečaj traja štiri mesece. Prospekti zastoni, Maribor, Viktringhofgasse 17/1.

Poslano.*

Po Mokronogu krožijo pisma polna najpoddnejše vsebine z mojim podpisom in z enako pisavo pisana brezimna pisma. Ker jaz svojega poštenega imena ne dam za take surovosti in laži, povem tu javno dopisateljci, naj si gre služiti denar s poštenim delom, ne pa s takimi podlimi dejanji. Če je dekle pošteno, naj se dopiše, sicer jo tu javno imenujem obrekljivo in lažnjivko.

Trebelno, 24. maja 1918.

Franc Žagar,

posestnik in trgovec.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Zahvala.

Za vse izraze iskrenega sožalja povodom smrti našega nenadomestljivega soproga, dobrega očeta, strica, tasta, gospoda

Josipa Zimmermana

posestnika, trgovca, obč. svetovaleca i. t. d. v Zagorju ob Savi

izrekamo našo najsrčnejšo zahvalo vsem, ki so s sočutjem lajšali globoko bol v dneh žalosti in tuge, zlasti vsem domačim društvom osobito Glasbenemu društvu za glinjivo petje, vsem prijateljem in znancem, ki so spremili prebega pokojnika k zadnjemu počitku, častiti duhovščini in vsem darovalcem krasnih vencev.

Zagorje ob Savi, dne 15. maja 1918.

Žalujoči ostali.

2395

Adoptacija

Katera blagoslovna zakonska, ki nimata svojih otrok, bi adoptirala (vzela za svojega) sirotnega inteligentnega akademika, plemenitega srca, 23 let staroga? Naslov pri upr. »Slov. Narod« 2183

Dober sadni mošt

prodaja v večji množini trdka Anton Zusan, Ljubljana, Karlovska cesta št. 15. 1729

DEKLE,

15 let staro, s 7. razredi, želi vstopiti v kako večjo trgovino za učenko z vso oskrbo bodisi na deželi ali v mestu. Naslov pri upr. »Slovenskega Naroda« 2374

Kupim hišo v Ljubljani

na prometnem kraju. Pismene ponudbe z podrobnimi pojasnili in ceno pod »Hiša/1183« na upravnishvo »Slov. Naroda« 1183

PRODAJALKA

vajena samostojno voditi trgovino z mešanim blagom, z daljšo prakso, želi premeniti službo. Nastop lahko takoj. Naslov: A. A. pošta Štanga pri Litiji, Dolenjsko. 2285

Prodajam okoli 80 kg kisa

prasio po prasičih ali prasičih 40 do 50 kg težkega. 2399

Drogerija Kanc, Ljubljana

Židovska ulica. 2399

Kupujem umetno zobovje

in splošno vse, kar je starinsko. Posredujem pri prodaji posestev. ALBERT DERGANČ, brivec, Franciskanska ulica 10. 1458

Prodaja oglja

na debelo in dročno. Zaloga: 2342

Kam o Binkošti???

Ne prezrite! Veliki dve uri trajajoči binkoštni spored v KINO CENTRAL v dežel. gledališču vzbujajo največjo pozornost. Igra danes, v soboto, jutri v nedeljo in na binkoštni ponedeljek. Posvečeno zakladu cesarice ZITE za mladinsko skrb: Otrok mojega bližnjega. Ljudska igra v filmu s predigro in v štirih dejanjih. V glavni vlogi: EINAR LANGENBERG in prvovrstni dunajski igralci.

ESKIMA OTROK

Izvrstna veseliga v treh dej. V glavni vlogi slavna ASTA NIELSEN. Prve predstave vsak dan tudi za mladino. Pri teh 2 uri trajajočih predstavah neznanost za 10 vinarjev zvišane cene. 2345

IZURJENA PRODAJALKA

se sprejme takoj. Ponudbe na modno trgovino H. Kenda v Ljubljani. 2379

Prodajam

radi starosti mlitnice še v dobrem stanju, motor za bencin, s 3-4 konj sil. Še prav v dobrem stanju Josip Živič, velepos. Skopo p. Dutovlje. 1729

CRNA SVILNA OBLEKA

(Mantelkleid) ena navadna še več drugih oblek in bluz se ceno prodaja. Vpraša se: Židovska steza 4, II. nad. 2372

Namizne drobilne mline

prilpavne za mlenje vseh vrst žita prodaja komad po 75 K Adolf Oppenheim, Morav. Ostrava, Brückengasse 13. 2372

Pisarniški URADNIK

za odvetniško pisarno na deželi, ki ima nekaj prakse, se sprejme takoj. Ponudbe na naslov: Dr. Otton Fottich, odvetnik v Ljubljani. 2322

Okoli 25.000 salatnih sadik

in večja množina se odda. — Več: Sv. Martina cesta, Gostilna Banko. 2397

konjskega gnoja

se odda. — Več: Sv. Martina cesta, Gostilna Banko. 2397

Hišnik

vajen vseh del in obdelave vrta, se sprejme s 1. avgustom v prosto stanovanje. — Poizve se pri prisilni upravi bratov Serravalli, Šomškova ulica št. 19 od 4. ure do 6. ure popoldne. 2342

na debelo in dročno

Zaloga: 2342

Rimska cesta 24

Kontor: Glinška ul. 5.

M. HUBERT.

Kupim

omaro za obleko, 4530

stroji za valjenje

za poljedelce in veleposesnike, mlinci za kosti

za pripravo krme (za ročni obrat in gonilno silo) se kupijo najbolje pri Nickerl & Co., d. z. o. z. 2396

spécialno podjetje za racionalno

rezo perutnine in drobnjaci. Inzersdorf 63 pri Dunaju.

Zahtevajte veliki katalog, učna knji-

ga 63 proti vpslatvi 1 K v znakmah.

G. Flux

Gosposka ulica 4, I nadstropje, levo

Uradno dovoljena, že 20 let

obstoječa najstarejša ljublj. posredovalnica stanovanj in služb

v udobnost cenj. občinstva zopet v središču mesta.

isče nujno: komorno strešnico in

soberico k samostojni dami (grafici) v Zagreb, več deklice za vse, navadno kuharica za Ogrsko, Budapešto, Veliki Varadin itd., 2 gospodici k otrokom, z znanjem glasbe, 2 natakarici na račun in donosilke za morsko kopališče, oporo gospodini na deželo, več deklice za oddelani posel (Extramädchen). Dobra plača, s alna mesta Vstop po dogovoru. — Več se izve v posredovalnici. 293

Ženitna ponudba.

Gospodična, stara 22 let, s par tisoč kronami premoženja, se želi seznaniti v svrhu ženitve z gospodom mirnega značaja in dobrega srca, ki ima trgovino. Resne ponudbe s sliko naj se blagovoli o poslati na uprav. »Sloven. Naroda« pod: »Pomlad 630/2386«.

Čevljarški šivalni stroj

za gornje dele, rabljen pa še dobro ohranjen kupi Šukero, Pratakova ulica 10 pri L. Faberju. — Doma zvečer od 7.—9. 2385

Kupi se dobro ohranjen otroški voziček:

ali se zamenja za živila. — Ponudbe: Piro Ana, Ljubljana, Prisojna ulica 3, II/7. 2389

Sprejmete se takoj

2 kuhinjski pomivalniki za restavracijo. Kje, pove upravništvo »Slovenskega Naroda«. 2315

Kontrolna blagajnica

ki ni v rabi, je mrtev kapital. Hitro in dobro se lahko prodaja pri National Register Kassen G. m. b. H. Dunaj. VI. Mariahilferstr. 57-59.

STARI DENARJI

(Zlasti grški, rimski, srednjeveški) se kupijo po najvišjih cenah. Podrobne ponudbe pisмено na K. K. nigistätter, Dunaj, VIII., Breitenfeldergasse 18. 2362

Izurjena blagajničarka

se sprejme pri 2373

Schneider & Verovšek, Ljubljana.

Prazne vreče

vsake vrste in suhe gobe kupuje vedno in v vsaki množini ter plačuje po najvišjih dnevnih cenah trgovska firma J. Kušan, Kranj, Gor. Istotam se sprejme trgovski učenec.

Prodajalka

z dežele, večša špecerijske in manufakturne stroke, želi vsopiti v službo takoj ali pozneje. Cenjene ponudbe naj se pošiljajo na uprav. »Slov. Naroda« pod šifro »Prodajalka št. 460/2310.«

Na takojšnji vstop se isto starejša

prodajalka:

izurjena v trgovini mešanega blaga, katere ima tudi veselje do nakupovanja deželnih pridevkov, 2360

trgovskega učenca,

sina poštenih kmečkih staršev, vsaj 14 let starega, sprejme trdka Vinko Šerak v Trebnjem.

Kupim

omaro za obleko, 4530

stroji za valjenje

za poljedelce in veleposesnike, mlinci za kosti

za pripravo krme (za ročni obrat in gonilno silo) se kupijo najbolje pri Nickerl & Co., d. z. o. z. 2396

spécialno podjetje za racionalno

rezo perutnine in drobnjaci. Inzersdorf 63 pri Dunaju.

Zahtevajte veliki katalog, učna knji-

ga 63 proti vpslatvi 1 K v znakmah.

G. Flux

Gosposka ulica 4, I nadstropje, levo

Uradno dovoljena, že 20 let

obstoječa najstarejša ljublj. posredovalnica stanovanj in služb

v udobnost cenj. občinstva zopet v središču mesta.

isče nujno: komorno strešnico in

soberico k samostojni dami (grafici) v Zagreb, več deklice za vse, navadno kuharica za Ogrsko, Budapešto, Veliki Varadin itd., 2 gospodici k otrokom, z znanjem glasbe, 2 natakarici na račun in donosilke za morsko kopališče, oporo gospodini na deželo, več deklice za oddelani posel (Extramädchen). Dobra plača, s alna mesta Vstop po dogovoru. — Več se izve v posredovalnici. 293

Ženitna ponudba.

Gospodična, stara 22 let, s par tisoč kronami premoženja, se želi seznaniti v svrhu ženitve z gospodom mirnega značaja in dobrega srca, ki ima trgovino. Resne ponudbe s sliko naj se blagovoli o poslati na uprav. »Sloven. Naroda« pod: »Pomlad 630/2386«.

Čevljarški šivalni stroj

za gornje dele, rabljen pa še dobro ohranjen kupi Šukero, Pratakova ulica 10 pri L. Faberju. — Doma zvečer od 7.—9. 2385

Kupi se dobro ohranjen otroški voziček:

ali se zamenja za živila. — Ponudbe: Piro Ana, Ljubljana, Prisojna ulica 3, II/7. 2389

Sprejmete se takoj

2 kuhinjski pomivalniki za restavracijo. Kje, pove upravništvo »Slovenskega Naroda«. 2315

Kontrolna blagajnica

ki ni v rabi, je mrtev kapital. Hitro in dobro se lahko prodaja pri National Register Kassen G. m. b. H. Dunaj. VI. Mariahilferstr. 57-59.

STARI DENARJI

(Zlasti grški, rimski, srednjeveški) se kupijo po najvišjih cenah. Podrobne ponudbe pisμένο na K. K. nigistätter, Dunaj, VIII., Breitenfeldergasse 18. 2362

Izurjena blagajničarka

se sprejme pri 2373

Schneider & Verovšek, Ljubljana.

Prazne vreče

vsake vrste in suhe gobe kupuje vedno in v vsaki množini ter plačuje po najvišjih dnevnih cenah trgovska firma J. Kušan, Kranj, Gor. Istotam se sprejme trgovski učenec.

Prodajalka

z dežele, večša špecerijske in manufakturne stroke, želi vsopiti v službo takoj ali pozneje. Cenjene ponudbe naj se pošiljajo na uprav. »Slov. Naroda« pod šifro »Prodajalka št. 460/2310.«

Na takojšnji vstop se isto starejša

prodajalka:

izurjena v trgovini mešanega blaga, katere ima tudi veselje do nakupovanja deželnih pridevkov, 2360

trgovskega učenca,

sina poštenih kmečkih staršev, vsaj 14 let starega, sprejme trdka Vinko Šerak v Trebnjem.

Kupim

omaro za obleko, 4530

stroji za valjenje

za poljedelce in veleposesnike, mlinci za kosti

za pripravo krme (za ročni obrat in gonilno silo) se kupijo najbolje pri Nickerl & Co., d. z. o. z. 2396

spécialno podjetje za racionalno

rezo perutnine in drobnjaci. Inzersdorf 63 pri Dunaju.

Zahtevajte veliki katalog, učna knji-

ga 63 proti vpslatvi 1 K v znakmah.

G. Flux

Gosposka ulica 4, I nadstropje, levo

Uradno dovoljena, že 20 let

obstoječa najstarejša ljublj. posredovalnica stanovanj in služb

v udobnost cenj. občinstva zopet v središču mesta.

isče nujno: komorno strešnico in

soberico k samostojni dami (grafici) v Zagreb, več deklice za vse, navadno kuharica za Ogrsko, Budapešto, Veliki Varadin itd., 2 gospodici k otrokom, z znanjem glasbe, 2 natakarici na račun in donosilke za morsko kopališče, oporo gospodini na deželo, več deklice za oddelani posel (Extramädchen). Dobra plača, s alna mesta Vstop po dogovoru. — Več se izve v posredovalnici. 293

Ženitna ponudba.

Gospodična, stara 22 let, s par tisoč kronami premoženja, se želi seznaniti v svrhu ženitve z gospodom mirnega značaja in dobrega srca, ki ima trgovino. Resne ponudbe s sliko naj se blagovoli o poslati na uprav. »Sloven. Naroda« pod: »Pomlad 630/2386«.

Čevljarški šivalni stroj

za gornje dele, rabljen pa še dobro ohranjen kupi Šukero, Pratakova ulica 10 pri L. Faberju. — Doma zvečer od 7.—9. 2385

Kupi se dobro ohranjen otroški voziček:

ali se zamenja za živila. — Ponudbe: Piro Ana, Ljubljana, Prisojna ulica 3, II/7. 2389

Sprejmete se takoj

2 kuhinjski pomivalniki za restavracijo. Kje, pove upravništvo »Slovenskega Naroda«. 2315

Kontrolna blagajnica

ki ni v rabi, je mrtev kapital. Hitro in dobro se lahko prodaja pri National Register Kassen G. m. b. H. Dunaj. VI. Mariahilferstr. 57-59.

STARI DENARJI

(Zlasti grški, rimski, srednjeveški) se kupijo po najvišjih cenah. Podrobne ponudbe pisμένο na K. K. nigistätter, Dunaj, VIII., Breitenfeldergasse 18. 2362

Izurjena blagajničarka

se sprejme pri 2373

Schneider & Verovšek, Ljubljana.

Prazne vreče

vsake vrste in suhe gobe kupuje vedno in v vsaki množini ter plačuje po najvišjih dnevnih cenah trgovska firma J. Kušan, Kranj, Gor. Istotam se sprejme trgovski učenec.

Prodajalka

z dežele, večša špecerijske in manufakturne stroke, želi vsopiti v službo takoj ali pozneje. Cenjene ponudbe naj se pošiljajo na uprav. »Slov. Naroda« pod šifro »Prodajalka št. 460/2310.«

Na takojšnji vstop se isto starejša

prodajalka:

izurjena v trgovini mešanega blaga, katere ima tudi veselje do nakupovanja deželnih pridevkov, 2360

trgovskega učenca,

sina poštenih kmečkih staršev, vsaj 14 let starega, sprejme trdka Vinko Šerak v Trebnjem.

Kupim

omaro za obleko, 4530

stroji za valjenje

za poljedelce in veleposesnike, mlinci za kosti

za pripravo krme (za ročni obrat in gonilno silo) se kupijo najbolje pri Nickerl & Co., d. z. o. z. 2396

spécialno podjetje za racionalno

rezo perutnine in drobnjaci. Inzersdorf 63 pri Dunaju.

Zahtevajte veliki katalog, učna knji-

ga 63 proti vpslatvi 1 K v znakmah.

G. Flux

Gosposka ulica 4, I nadstropje, levo

Uradno dovoljena, že 20 let

obstoječa najstarejša ljublj. posredovalnica stanovanj in služb

v udobnost cenj. občinstva zopet v središču mesta.

isče nujno: komorno strešnico in

soberico k samostojni dami (grafici) v Zagreb, več deklice za vse, navadno kuharica za Ogrsko, Budapešto, Veliki Varadin itd., 2 gospodici k otrokom, z znanjem glasbe, 2 natakarici na račun in donosilke za morsko kopališče, oporo gospodini na deželo, več deklice za oddelani posel (Extramädchen). Dobra plača, s alna mesta Vstop po dogovoru. — Več se izve v posredovalnici. 293

Ženitna ponudba.

Gospodična, stara 22 let, s par tisoč kronami premoženja, se želi seznaniti v svrhu ženitve z gospodom mirnega značaja in dobrega srca, ki ima trgovino. Resne ponudbe s sliko naj se blagovoli o poslati na uprav. »Sloven. Naroda« pod: »Pomlad 630/2386«.

Čevljarški šivalni stroj

za gornje dele, rabljen pa še dobro ohranjen kupi Šukero, Pratakova ulica

PROVIANTIRAJ SE SAM

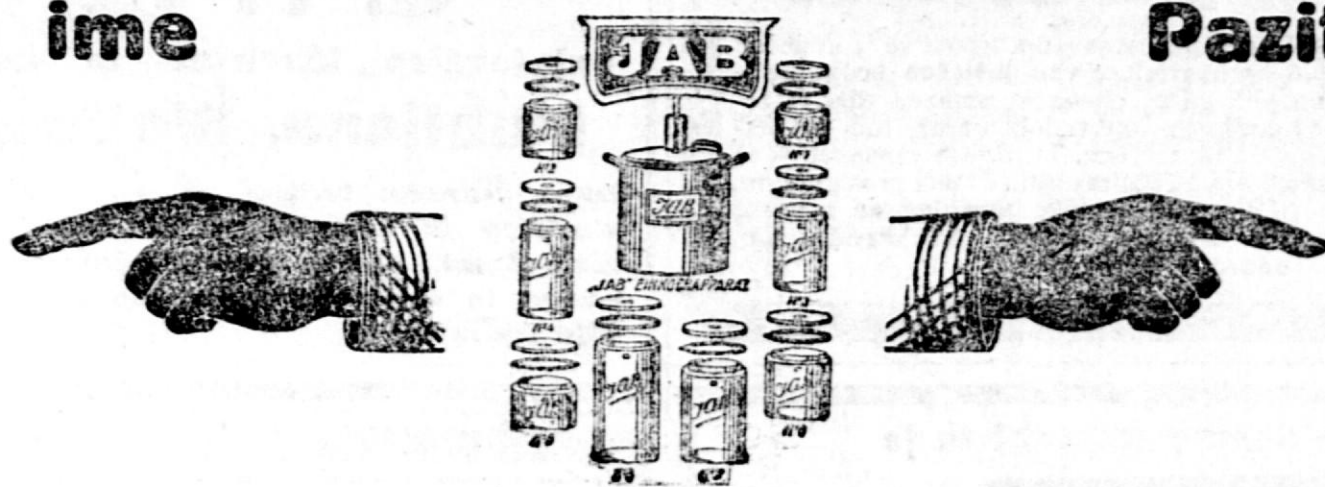

z vkladanjem in konserviranjem mesa, rib, sočivja, sadja itd.

v konservnih steklenicah JAB
in vkuhalnih aparatih JAB

Pazite natančno na ime

JAB

Pazite natančno na ime

JAB

Dobiva se po vsej Avstro-Ogrski monarhiji. V Ljubljani pri

FRANC KOLLMANN, c. in kr. dvorni dobavitelj
FR. STUPICA, Marije Terezije cesta št. 1

Glavna zaloga: železninska, trgovska in industrijska d. d. „GREINITZ“, GRADEC.

Edina proizvajalca: J. ALTKORN & BRUDER, DUNAJ VII., Neubaugasse 31

1419

GARJE

srbečico, hraste, lišaje uniči pri
človeku in živini mazilo zoper
srbečico. Brez duha in ne maže
perila. 1 lonček za eno osebo 4
K. Po pošti 5 K poštne prosto.
Prodaja in razpustila lekarna
Trnkoczy v Ljubljani, zraven
rotovža. 1718

Plutove zamaške

stare neslomljene K 35.— 2179
nove K 50.—
za 1 kg čista teža ter svilnate odpadke K 50.— za 1 kg
netto prevzame v vsaki množini brez prejšnjega vprašanja po povzetju

I. Kellner, Praga, Ziegengasse 5.

Prostovoljna prodaja posestev.

Proda se prostovoljno na lepem in zdravem mestu, 4 km. od Lj-
ubinske ceste ležeče posestvo v velikosti 240 oralov. Od tega je
15 oralov njiv, 5 oralov vrta in sadovnjaka, 4 orala travni-
ka, 7 oralov vinograde, 180 oralov loze, drugo pašniki z novo
prizemno hišo in gospodarskimi poslopji. — Cena 350.000 kron.
Bližja pojasnila daje Mijo Ribič obč. tajnik v Metretšu pri Mariboru,
Hrvaško. 1656

DAMSKA

MESEČNA PREVEZA

zdravniško priporočena
Varuje pred prehlaje-
njem, dobro vsesava,
pije, komodna in prak-
tična, varčuje perilo, se
dobro pere ter ostane
vedno mehka. Komplet-
na garnitura K 12.—,
18.—, na leta trpežna K 24.— 30.—,
najfinejša pa K 36.— in K 42.—
Porto 95 vinarjev. V varstvo žensk
izumivalni aparat 40.—, 45.— K. Po-
šiljatev diskretna. — Higijena, blaga
trgovina St. Potoky Dunaj, VI.
Ziegengasse 15. 1199

Ponos gospodinj Najboljše nadomestilo za Redost
likarice

škrob za perilo

„DANIA“

od c. kr. kmetijsko-kem. preizkuš. in splošnega
avstr. društva lekarnarjev na Dunaju preiskano:
perilu zaježeno popolnoma
neškodljivo.

Lastnost: „DANIA“ spaja vse
lastnosti originalnega
kakor pšeničnega, riževga, ječmenovega, krom-
pirjevega, kuhalnega in surovega škroba in se
enako lahko rabi za vse industrijske in doma-
če namene. — Neutrpiljivo za vsako gospodinj-
stvo, bolnice, samostane, pralnice, industrije
itd. Dobiva se po vseh lekarnah, drogeri-
jah, žeparijah, parfimerijah in podobnih prodajalnicah v originalnih
zavitkih z natančnim navodilom po 80 h in K 1.50. 2079
Za posamezne kraje se solventnim trgovcem oddajo edine prodaje, da se
izključno verizno trgovanje. — Preprodajalci dobe uspešno reklamo in visok
rabat. Zadevna vprašanja je naslavljati na general. razpečevališče za Kranjsko
Milan Hočevar v Ljubljani.

Milan Hočevar v Ljubljani.

Največja slovenska hranilnica!

Mestna hranilnica ljubljanska

LIUBLJANA, Prešernova ulica št. 3

Je imela koncem leta 1916 vlog K 66,800.000—
hipotečnih in obinskih posojil „ 27,600.000—
rezervnega zaklada „ 2,500.000—
Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje najvišje po

4%

večje in nestalne vloge pa po dogovoru. 159
Hranilnica je pupitarno varna in stoji pod kontrolo
c. kr. deželne vlade.

Za varčenje ima vpeljane lične domače hranilnike.
Posoja na zemljišča in poslopja na Kranjskem proti
5%, izven Kranjske pa proti 5 1/4% obrestim in proti
najmanj 1% oziroma 3/4% odplačevanju na dolg.
V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno

Kreditno društvo.

Vučkovičeva !POZOR! Vučkovičeva

„Kubakava“ nadomestilo

„MILKA“

„MILKA-SOPULIN“ snežno beli lug
„MILKA“ Kristal vanilin-sladkor
„MILKA“ prašek za peko.

Dišavo, ponor, paprika, cimet čisti gar, piment, klinčki,
janež, kocke za juho in golaž, ruski čaj, mlo za brile, je,
tortetno mlo, keksi in vsa druga kolonialna roba dobi se
edino po najnižjih dnevnih cenah pri solidni in znani trdki

GIORGJE VUCKOVIC
Prva zagrebška importna in eksportna agenturna
komisijonalna trgovina in tovarna „MILKA“ proizvo-
dov s skladiščem na debelo

ZAGREB, Nikoličeva 9.
Zahtevajte cenike! 1161 Dokler je zaloga!

Vsakovrstne slamnike,
slamnate torbice (cekarje)
predprožnike,
slamnate šolne priporočam
gosp. trgovcem za obila naročila

FRAN CERAR,
tovarna slamnikov v Stobu
pošta Domžale pri Ljubljani.

Razprodajam

svojo trgovino z velikim
skladiščem manufaktur-
ne in mešane stroke za
jako ugodno ceno.

Ustmene ponudbe na 2026
Vilim Pick, Zagreb,
Savska cesta 68.

Kupujem:

les za jame od 12 cm naprej
na mt
mehak okrogel les,
smrekovo lubje lanske in le-
česlo tosnje
kostanjev les od 10 cm naprej
hrastov les
Prosim ponudbe s skrajnimi ce-
nam, množino in navedbo roka
za oddajo 1745

Vinko Vabič, Zalec, 8
Spodnje štajersko.
Kupitno poslovanje. Takojšnje
plačilo proti duplikatom.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Delniška glavica 10,000.000 kron.

Štritarjeva ulica šte. 2.

Rezervni fond okroglo 2,000.000 kron.

Poslovalnica c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici sedaj v Ljubljani, in Celju.

Sprejema
vloge na knjižice in tekoči račun
proti ugodnemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, financira erarične dobave in dovoljuje
aprovizacijske kredite.

STARI ZOBJE

se kupujejo po najvišjih cenah. Stari
trg 15, II. nadst. v Ljubljani. 2321

Proda se dobro ohranjen :
MAYERJEV LEKSIRON.

V. Bodina, Rimska cesta št. 5. 2355

Kupim

kostanjev in
hrastov LES,
od 10 cm. debe-
line in od 1 mt
dolžine naprej,
kakor tudi lepe
hrastove in orehove blode od 30 cm
debeline naprej. Ponudbe na naslov:
Anton Reschitz, trgovina z le-
som, Ljubljana. 2092

Hiša

s sadnim in zelenjad-
nim vrtnom, priprava
tudi za obrt, oddalje-
na eno uro od želez-
niške postaje na No-
tranjskem, se proda.
Razen hiše se proda
tudi nekaj nrtv in trav-
nikov. — Cena nizka.

Kje, pove uprav. „Slov. Naroda“. 2289

LIMONOV SOK

umeten, s saharinom ozlačen, koncen-
triran, finega vonja, izdaten in stano-
viten razpošiljam od 5 kg naprej po
kg K 10.— po povzetju. Tudi mali-
nov sok. 2172

Adolf Tosek, Praga-Vino-
gradi št. 1274/17.

Za večje odjeme specialne ponudbe.
Uvedeni zastopniki se iščejo.

Zahtevajte zastoj in
poštne prosto moj katalo-
g s slikami ur, zlatnine,
srebrnine, godb. instr. itd.
JAN. KONRAD
c. in kr. dvorni založnik
v Mostu (Brüx) št. 1958.
Nikljaste ali jeklene anker-ure K 26,
28, 30, bela kovina (Gloria-srebro)
goldin ali jeklo, remont. z dvojnimi
pokrivalom K 35, 40, 50, 60, violine
K 22, 24, 26, harmonike K 26, 28 in
višje. Za ure triletna garancija. Pošilja
se po povzetju. Izmena dopustna ali
651 denar nazaj.

Framydol je sredstvo za po-
mlajenje las, ki
rdeče, svetle in sive lase in
brado za trajno temno pobarva.
1 steklenica s posli. vred K 3 25

Rydyol
je rožnata voda, ki živo
pordeči blede lica. Učinek
je čudovit. 1 ste-
klenica s posli. vred K 2 45.
Naslov za naročila:
Jan. Grolich, Engel-Drogerie,
Brno št. 639, Moravsko.

Stampilje
vseh vrst za urade
društva, trgovce itd.
ANTON CERNE,
graver in izdelova-
telj kaučukovih
stampilij
LJUBLJANA, Dvorski trg št. 1.

F. Batjel

Gorica — Ljubljana
Stalna ul. št. 2-4. Stari trg št. 28.

Trgovina in mehanična delavnica

Moška in
ženstva
dvokolosa
s staro pnevmatiko.

Šivalni in pisalni stroji,
gramofoni.

Električne žepne svetilke.
Najboljše baterije.

Posebno nizka cena za preprodajalce.

Vsaka dama naj čita

mojo velezanimivo navodilo o
modernem negovanju gradij.

Iskušen svet pri vpadlosti in pomanj-
kanju bujnosti. — Pišite zaupno na

Ido Krause, Požun, Pressburg Ogrsko
Schanzstrasse 2. odd. 41.

Kupi se MALINČEV SOK

Cenjene ponudbe na
KONSERVENFABRIK DUNAJ, KASERNENGASSE 22.

Lepota je sreča!

Po dolgoletnem raziskavanju na polju negovanja lepote se je končno
posrečilo, najti novo metodo, po kateri se vse nadležne kožne neči-
stosti kot pege, zajedci, mozolji, gube, nosna in obrazna rdečica te-
kom nekaj dnij sigurno odstranijo na kar zadobi obraz, tudi pri sta-
rejših damah, mladostno sveže rožnato lice. Učinek je presenetljiv in
ta recept so sijajno priporočili sloveči zdravniki. Tisoči prostovoljnih
priznanj! Vsakomur dajem proti retour-znamki popolnoma zastoj
pojasnila. Pišite takoj na: L. Decker, Dunaj 56, Predal 19,
oddelek 39. 119

Kupite le domači izdelek! to je
Emona
PRIZNANO NAJBOLJŠE
pralni prašek
Dobiva se vseh prodajalnic!

Modni salon
Stuhly-Maschke
Zidovska ulica št. 3.
Dvorski trg 1, Ljubljana.

Priporočila za
spomladansko sezijo
slamnike
svilene klobuke in čepice
najnovejših oblik
za dame in deklice
Popravila se sprejemajo.
Zalni klobuki vedno v zalogi.

Na prodaj imam malo rabljeni :
kosilni stroj Deering
z rezervnim nožem.
J. Komatič
zastopnik poljedelskih strojev v Ljubljani,
Gradišče št. 11
in zastopnik znane tvornice brzoparilnikov „Welsch“
ki izdeluje tudi kotle za kuhanje žganja. 2391

Slovenska tvrdka.
Kdor ne pozna
izdelkov „ADRIA“, naj si naroči takoj cenik in vzorce,
da spozna njih kakovost. Kavni nadomestek s slad-
korjem in cikorijsko mešan, pralni prašek, snežno-
bel, vanilijin sladkor, pečilni prašek, pravi čaj,
milo za britje, toaletno milo, pralno milo, nado-
mestek za škrob, plavilo v steklenicah in krogli-
cah, francosko žganje, cigaretni papir, mak, kum-
na, paprika, poper itd. Krtače za ribanje, kecke
za juho in golaš, kolofonija, grenka sol itd. itd.
Naročite si kavnega nadomestka, dokler je čas, ker v krat-
kem ne bode dobili sladkorja ter s tem tudi kave ne. 2177
Zahtevajte cenik takoj.

FILIP ŠIBENIK,
IZDELKI „ADRIA“ ZAGREB.

Slovenska tvrdka.

Srbečico, hraste, lišaje
odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir. postav. varovano „SEABA-
FORM“ rujavu mazilo. Popolnoma brez duha in ne maže. Poskusni
lonček K 2-30, veliki K 4.—, porcija za rodbino K 11.—.
Dr. E. Flesch's Kronen-Apotheke (Győr), Raab Ogrsko.
Zaloga za Ljubljano in okolico: Lekarna „pri slatnem jeleni“,
Ljubljana, Marijin trg. 880
Pozor na varstveno znamko „SEABAFORM“

SOLALI
najboljše cigaretni papirji
trgovina z cigaretnim papirjem družba z omejeno zavezo Gaybusch, Galicija.

G. F. Jurásek
uglaševalec klavirjev in trgovec z glasbilo
Ljubljana, Wolfova ulica 12.
Edina konces. tvrdka za uglaševanje
klavirjev in harmonijev ter popravila
vseh glasbil. Vsa te dela izvršujem stro-
kovno in ceno. Glasbenim šolam uga-
šuje izključno le G. F. Jurásek.

TVRDKA WANER
KRZNARSTVO
LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA
naznanja svojim cenjenim odjemalcem, da se
letošnje jesen ne bode prevzemala kožuhovalna
v popravilo, torej prostim, da se mi popravilo
izroči čez poletje. 2171
Kožuhovalna se sprejema čez poletje v shrambo.

Naslov za pisma: **Zahtevajte slovenski cenik!**
Jos. Petelinc, Ljubljana,
Priporočamo edino najboljše šivalne stroje tvrdke:
Jos. Petelinc, Ljubljana,
poleg frančiškanskega mostu, levo,
3. hiša ob vodi.
Največja in edina zaloga šivalnih strojev vseh
sistemov v poljubnih opremlah za obrt in rodbino.
V zalogi igle, olje, ter deli za razne stroje.
Dostavitev strojev takoj! Pouk v voznju brezplačen!

Opozorilo. Tvrdka Josip Reich, parna bar-
varna in kemična čistilnica, prosi
vključno svoje častite odjemalce, da naj
čimprej pošljejo po predmete, ki so jih izročili za barvanje ali čiščenje
do konca aprila 1918. Kakor je razvidno iz prevzemnih listov, jamči,
tvrdka samo 3 mesece za te predmete. Cenjene odjemalce prosimo torej,
da ne pride pozneje do neljubih slučajev, ki bi mogli nastati vsled nadalj-
nega puščanja teh predmetov pri tvrdki, — da čimprej vzamejo stvari domov.
Za blago, ki je bilo prineseno v barvanje ali čiščenje in do imenovanega dne
in ni bilo prevzeto, ne dam nobene odškodnine, ako bi se blago pogrešalo ali
ko bi bilo vsled požara uničeno. Obenem si usvoja podpisana tvrdka opo-
zoriti cenjeno občinstvo na to, da se ji je posrečilo z velikimi težavami do-
biti barvila za barvanje oblek iz svile, volne, bombaževine in
platna in sicer za razparane in nerazparane obleke tako, da more tekom
2—3 tednov po kar najnižjih cenah barvati po želji črno, modro, rujav, ze-
leno itd. Podpisana tvrdka se priporoča cenjenemu občinstvu kar najbolje
in upa, da se bo občinstvo čimbolj posluževalo njene parne barvarne. 2376

Josip Reich, Ljubljana.
Parna barvarna in kemična čistilnica.
Tovarna: Poljanski nasip št. 4.
Podružnica: Selenburgova ulica št. 3.

Mimi Sark, Ljubljana
Hotel „pri Maliču“, soba 25., 26.
II. nadstropje.
Vedno zadnje novosti
dunajskih modelov.
Popravila se okusno in točno izvršujejo.
Zalni klobuki vedno v zalogi.

Išče se
korespondentinja
oziroma KNJIGOVODENJA za manu-
faktorno trgovino v Ljubljani, večša
slovenskega in nemškega jezika. Plača
po dogovoru. — P. nudbe na „poštni
predal 27“. 2330

Stanovanje
oziroma prostori za pisarno v bližini
sodnije se išče eventualno se zamenja
stanovanje v tem kraju, s cenim pa
lepim stanovanjem na periferiji mesta.
Tudi se zamenja hiša na Dunaju z
hišo v Ljubljani. Ponudbe na upravnstvo
„Slov. Naroda“ pod „stanovanje in
zamenja 840“.

Za podplate gorskih
pitlji čevljev žbice
eno in dvoplatno
nabijte za lesene čevlje, mišje glavice,
jekleni ščitilci podlatov, leseni cveki
na debelo V. STEIN, žbilarica,
Praga, Kralj. Vinohrady št. 1120.

Resna ženitna ponudba.
Obrtnik, 26 let star, vojašine popol-
noma prost, z 20.000 K premoženja, se
želi v svrhu ženitve seznaniti z dobro-
srčno gospodino ali vdovo od 18—26
let staro, ki ima hišo ali posestvo v
mestu ali večjem prometnem kraju, v
bližini mesta ni izključeno. Trgovsko
naobrazene imajo prednost. Resne po-
nudbe, ako le mogoče s sliko, na upr.
„Slovenskega Naroda“ pod „Resna
bodočnost 489/2324“. — Tajnost
zajamčena.

Josip Jug
plesarski in likarski mojster
Ljubljana, Rimska cesta št. 16.
se priporoča cenjenemu občin-
stvu za vsa v to stroko spadajoča
dela. Jamči da delam samo s
pristnim firnežem.
Solidna in točna postrežba.

Velika izbira glavnikov
V—1181 en gros:
leseni, gnelith, celuloz, ro-
ženi, iz alonove kosti, glavniki
za česanje in soper prah.
Rudolf Bodenmüller,
Ljubljana, Stari trg št. 8.

Jos. Rojina
modni atelje
za gospode
Ljubljana
Franca Jožefa cesta 3.
**Vojaške in urad-
niške uniforme**
po meri
v najkrajšem času.

Kupim zopet
v vseh (tudi malih) množinah:
Šelak orange K 120 za kg.
Šelak rubin K 100 za kg.
Kefra v kosih K 120 za kg.
Gumi arabski K 40 za kg.
Boraks v kosih K 28 za kg.
Salmiak v kosih K 24 za kg.
Šmirglo platno K 110 za polo
Kupim bakreno galico, bel emajlni
lak, stearin I. t. d.
Georg Faludi, Budimpešta
V. Lipot kórtut 12. 2366
Naslov za brzojave: Indicator, Budapest.

Stanje vlog koncem novembra 1917 ca. K 209,707.065-70.

Glavnica K 40,000.000.—.

Podružnica
v Ljubljani

Češka industrijalna banka

Stritarjeva
ulica št. 9.

Financiranje vojaških dobav.

Kredite za aprovizračne nakupe.

Vsakovrstne bančne transakcije.

Srečke o. kr. avstr. razredne loterije.

Nakazila vojnim ujetnikom.